

Πορευθόντες

μαθητεύσατε πάντα τά ἔδυν (Ματθ. κκ. 19)

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ "ΠΟΡΕΥΘΕΝΤΕΣ"

* Ο Χριστὸς φωτίζει τὸ δρόμο ὅλων τῶν ἀνθρώπων

Σύνθεσις Ἀπ. Φιλίππου

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΝ 1962

ΕΤΟΣ Δ' ΤΕΥΧΟΣ 15

Ειδήσεις ἀπό τὴν Ὁρόδοξον Ἰαπωνικὴν Ἐκκλησίαν	σ. 34
"Ἐνα εἶχαν καὶ οἱ πέντε κοινό	» 35
Διακ. Ἀναστασίου Γιαννουλάτου: Ἡ Ὁρόδοξια εἰς τὴν Κίναν	» 36
C. K. Cibue: Ἡ Ὁρόδοξος Ἀφρικανικὴ Ἐκκλησία στὴν Κένυα	» 40
Ηλία Βουλγαράκη : Γλώσσα καὶ Ἱεραποστολὴ	» 42
Ματθίλδης Choi-Μπουντά : Ἱστορία τῆς Κορέας	» 45
Παύλου Μπουντάλα : Ἐπιστολὴ	» 48

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΙΑΠΩΝΙΚΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ

● Η Ορθόδοξη Ιαπωνική Εκκλησία, ή δοπία έχει ζωὴν 100 και πλέον έτῶν, ἀριθμεῖ σήμερον 38.000 περίπου πιστῶν. Καθοδηγεῖται ὑπὸ Ρώσου ἐπισκόπου ἔξαρτωμένου ἀπὸ τὴν ρωσικὴν δοθόδοξον ἀρχιεπισκοπὴν Ἀμερικῆς και 38 Ιαπώνων ἵερέων.

● Ο δοθόδοξος ναὸς τῆς Ἀναστάσεως, τὸ πλέον ἐπιβλητικὸν χριστιανικὸν μνημεῖον τοῦ Τόκιο, δ ὅποιος ἔξαρτος θεῖται νὰ δονιμάζεται ὑπὸ τῶν Ιαπώνων Nikolai Do = σπίτι τοῦ Nikolai, ἐκρίθη ἐφέτος ὑπὸ τῶν ιαπωνικῶν ἀρχῶν ὡς διατηρητέον ἔθνικὸν μνημεῖον. Ο ναὸς αὐτὸς εἰς ὥραιον βυζαντινὸν ρυθμὸν ἐνεκατινάσθη τὸ 1891. δ σεισμὸς δ -μως τοῦ 1923 τοῦ ἐποχένησε ζημίας, αἱ δοπίαι ἐκαλύφθησαν μεταξὺ τῶν ἔτῶν 1927 και 1929, μὲ δωρισμένας τροποποιήσεις τοῦ ἀρχικοῦ σχεδίου.

● Ο Ρώσος ἀρχηγὸς τῆς Ορθόδοξου Ιαπωνικῆς Εκκλησίας σεβασμώτατος Νίκων ἀσθενῶν ἀνεχόμετος τὴν 7ην Ιουνίου ἔξ Ιαπωνίας εἰς Ἀερικήν, ἀντικατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ σεβασμιωτάτου Ἀμβρόσιου.

● Ἀπὸ τὰς 12 ἔως τὰς 13 Ιουλίου κληρικοὶ και λαϊκοὶ ἀντιπρόσωποι τῶν δοθόδοξων κοινοτήτων τῆς Ιαπωνίας συνεκεντρώθησαν εἰς τὸ Τόκιο διὰ τὸ καθιερωμένον ἑτήσιον συνέδριον. Τοῦ συνεδρίου προήδρευσεν δ σεβασμώτατος Ἀμβρόσιος, δ δοπίος και διάμιησε πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους. Ἐν συνεχείᾳ ἐγένετο λογοδοσία διὰ τὴν διαχείρισιν τῆς πε-

ριουσίας τῆς Εκκλησίας, ἐμελετήθησαν τὰ σπουδαιότερα ἐκκλησιαστικὰ γεγονότα τοῦ διαρρεύσαντος ἔτους και ἐπογραμματίσθησαν αἱ διὰ τὸ προσεχὲς ἔτος ἐπιδιώξεις τῆς Ορθόδοξου Εκκλησίας τῆς Ιαπωνίας, μὲ προτεραιότητα τὴν ἀνάγκην ἀνεγέρσεως ἡ ἀποτερατώσεως αἰθουσῶν διὰ τὰς συγκεντρώσεις τῶν πιστῶν. Τὸ συνέδριον ἔλληξε μὲ ἐπίσκεψιν δλῶν τῶν ἀντιπροσώπων εἰς τὸν τάφον τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς Ιαπωνικῆς Εκκλησίας Nikolai Kassatkine, ἐπὶ τοῦ δοπίου και ἐτελέσθη μνημόσυνον.

● Η Osaka, τὸ μέγα βιομηχανικὸν κέντρον τῆς Ιαπωνίας, ἀπέκτησεν δραστήρατον δοθόδοξον ναὸν. Εἰς τὰς 15 Ἀπριλίου, παρόντος τοῦ σεβασμιωτάτου Νίκωνος και ὑπέρο χιλίων πιστῶν ἀπὸ δλας σχεδὸν τὰς δοθόδοξους κοινότητας τῆς Ιαπωνίας, ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια του. Η Osaka εἶχε δοθόδοξον ναὸν ἀπὸ τὸ 1910, ἀνεγερθέντα κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ Nikolai Kassatkine διὰ χρημάτων ἐκ Ρωσίας σταλέντων ἀντὶ μνημείου τῶν Ρώσων πεσόντων κατὰ τὸν Ρωσο-Ιαπωνικὸν πόλεμον. Ο ναὸς δμως οὗτος κατεστράφη τὸ 1945 ὑπὸ βομβῶν και μόλις ἐφέτος ἐπετεύχθη ἡ ἀνοικοδόμησί του ἐπὶ νέου σχεδίου.

● Αἱ δοθόδοξοι κοινότητες τῆς Ιαπωνίας ἔχουν ἔνα θαυμάσιον ἔθιμον. Διοργανώνονται κατ' ἔτος συνάντησιν δλῶν τῶν Ορθόδοξων τῆς ἐπαρχίας, μὲ σκοπὸν τὴν ἀλληλογνωμοσίαν και ἀλληλοενίσχυσιν. Αἱ Εκκλησίαι τῆς ἐπαρχίας ἀναλαμβάνουν ἐκ περιόδης τὴν διοργάνωσην τῶν συναντήσεων τούτων, αἱ δοπίαι πραγματοποι-

οῦνται εἰς τὴν ἔδραν τῆς ἑκάστοτε διοργανωτριαίας.

● Αἱ γυναικεὶς παιᾶνον πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ορθοδόξου Εκκλησίας τῆς Ιαπωνίας. Γυναικεὶς σπουδάζουν Θεολογίαν εἰς τὸ δοθόδοξον σεμινάριον τοῦ Τόκιο· γυναικεὶς ἀνταποκρίνονται εἰς τὸ λειτουργῆμα τῶν διακονισσῶν γυναικεὶς προσφέρονται διὰ τὰ κατηχητικὰ σχολεῖα· τὸ γυναικεῖον τμῆμα τῆς δοθόδοξου νεολαίας ἔχει ἴδιαίτερον ξῆλον. Η τόσον ζωντανὴ σημασία τῶν γυναικῶν εἰς τὸ ἔργον τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἀποτελεῖ μίαν ἀκόμη ἐγγύησιν διὰ τὸ μέλλον τῆς Ορθοδοξίας εἰς Ιαπωνίαν.

● Εἰς τὸ Τόκιο ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Ορθόδοξην Εκκλησίαν τῆς Ιαπωνίας τὸ φυλλάδιον Fei Kyo Ji Ho = «Ορθόδοξος Επιθεώρησις». Εἰς τὰς σελίδας του φιλοξενοῦνται σπουδαῖα ἀρθρα, τὰ δοπία ἐκφράζουν ἀριστα τὴν δύναμιν τῆς Ορθοδοξίας εἰς τὴν Ιαπωνίαν. Μερικαὶ κοινότητες πῶν ἐπαρχιῶν ἐκδίδουν ἐπίσης παρόμοια φυλλάδια.

● Διαβάζομεν εἰς τὸ Fei Kyo Ji Ho τοῦ Ἀπριλίου: «...Δὲν ἀρμόζει εἰς τὸν Χριστιανὸν νὰ λέγουν δτὶ πρῶτα ἀπὸ δλα χρειάζονται χρήματα διὰ τὴν πρόσδοσον τῆς Εκκλησίας... Είναι λοιπὸν τόσον ἀρρώστη ἡ καρδιὰ μας, δῶστε νὰ μᾶς βαραίνῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ αἰσθησίς τῆς πτωχείας;

«Ἀπὸ τὸ ἄρθρον «Ἀνακαίνισις τῆς Εκκλησίας».

Πορευόμενος

μαθητεύεται πάντα τὰ ἔδραν

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Γραφεῖα: Ἀκαδημίας 41, Ἀθῆναι (1) Τηλ. 615-844

Γεν. Ὑπεύθυνος τοῦ Κέντρου: Διάκονος Ἀρα-
στάσιος Γ. Γιαννουλάτος.

Ἐμβάσματα: Δίδα Αρχυρδῷ Κοντογεώργη.

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου: Δημήτριος Ἡλιάδης.

Τύποις: ΕΚΑΤΟΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ Α. Ε. Φωκίδος 15

Ἐλληνικὴ ἔκδοσις: Ἐτησία Συνδρομὴ Δρχ. 15.

Τιμὴ φύλλου 3.

Ἄγγλικὴ ἔκδοσις § 1.
Γίνονται δεκταὶ συνδρομαὶ ἐνισχύσεως τῆς προσ-
παθείας.

Διὰ τὰ ἐνυπόγραφα ἀρθρα εὑδάνονται οἱ συντάκται των.

Ἐπιτρέπεται πάσα ἀναδημοσίευσις, ὑπὸ τὸν δρον δτὶ
θὰ ἀγαφέρεται ἡ ἐκ τοῦ «Πορευθέντες» προέλευσις τῆς.

ΕΝΑ ΕΙΧΑΝ ΚΑΙ ΟΙ ΠΕΝΤΕ ΚΟΙΝΟ!

Η επικεφαλίδα τοῦ σημειώματος αὐτοῦ μᾶς κάνει ἀσφαλῶς νὰ χαμογελάσουμε, γιατὶ μᾶς φέρνει στὸ μναλὸ μας παρόμοιος περίπολον τίτλους, ποὺ στολίζουν τὰ ἔξωφυλλα συγχρονων περιπετειωδῶν μυθιστορημάτων ἡ τις διαφήμισεις κινηματογραφικῶν ἔργων, ποὺ ὑπόσχονται δρᾶσι καὶ ἀγωνία. Γιατὶ ὅχι; Μήπως δὲν εἶναι πρόγματι κάτι τέτοιο στὰ ἀνθρώπινά του μέτρα τὸ βιβλίο τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων; "Ἐνα χρονικὸ τῆς μεγάλης ἐκείνης ἐποούμας, τῆς γεμάτης δρᾶσι καὶ ἀγωνία, ποὺ ὄντομάζεται διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τί μᾶς ἐμποδίζει λοιπὸν νὰ δανειστοῦμε τὴν σημειωνὴ φρασεολογία, γὰρ νὰ μιλήσουμε γιὰ τοὺς πέντε προϊσταμένους τῆς Ἀντιοχείας, τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἱεραποστολικοῦ κέντρου τῆς ἀποστολικῆς ἐποχῆς;

Στὸ 13 κεφάλαιο τῶν Πράξεων μᾶς παραδίδεται ἵνας ἀπὸ τοὺς λίγους καταλόγους ὄντομάτων στὴν Καινὴ Διαθήκη. Νᾶναι ἄρα γε ἵνα τυχαῖο γεγονός ἡ μιὰ ἀπὸ τὶς ἀδιόδατες ἐκείνες χειρονομίες τοῦ ἐπιστατοῦντος στὴν σύνταξι Παρακλήτου μὲ τὸν ὄκοπὸ νὰ μᾶς γνωσίη τὴν δύμαδα μαθῆτῶν ποὺ ἐδάλαεξε Αὐτός, γὰρ νὰ κηρύξῃ τὸ Ἐναγέλιο στὰ ἔθνη; "Ἐνα πάντως εἶναι γεγονός, διτὶ ἡ δύμάδα τῶν 12 καὶ ἡ δύμάδα τῶν 5 ὑπῆρχαν οἱ δύο τροχοὶ τοῦ ἀρματος, ποὺ ἔσυρε τὸ "Ἄγιο Πνεῦμα, γὰρ νὰ φέρῃ τὸ τυκηφόρο μήνυμα τῆς λυτρώσεως σὲ δλο τὸν κόσμο.

Ποῖοι εἶναι αὐτοὶ οἱ πέντε; «Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαραήν τε Ἡρώδου τοῦ τετράρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος». Γιὰ τὸν Βαρνάβα καὶ ίδιαιτερα γιὰ τὸν Παῦλο δὲν χρισιάζεται σύστασις. Μᾶς εἶναι καὶ οἱ δύο γνωστοὶ ἀπὸ τὸ βιβλίο τῶν Πράξεων. Γιὰ τὸν Συμεὼν καὶ τὸν Λούκιο, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν μαρτυρία τοῦ ἔδιου τοῦ κειμένου, διτὶ ἡ καταγωγή τους ἡταν βιορειοαφρικανική, δὲν ἔχουμε ἄλλες πληροφορίες. Μὲ βεβαιότητα δύμως θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε διτὶ ἡσαν Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς. Νεώτερες ἀπόψεις, ποὺ ταντίζουν τὸν Λούκιο μὲ τὸν συγγραφέα τῶν Πράξεων, εἶναι μᾶλλον ἀπλὲς ὑποθέσεις. Καὶ γὰρ τὸν Μαραήν δὲν ἔρχουμε σχεδὸν τίποτε παρὰ διτὶ ἀνατράφηκε ἀπὸ μικρὸς μαζὶ μὲ τὸν Ἡρώδη τὸν τετράρχη. "Ἄν δὲ δύσουμε πίστι σὲ μιὰ ἀληγ γραφὴ τοῦ κώδικα τοῦ Βέζα, ποὺ μᾶς παραδίδει τὸ κείμενο τῶν Πράξεων μὲ μερικὲς μικρὲς παραλλαγές, θὰ μπορούσαμε νὰ δοῦμε στὸν Μαραήν τὸ γνιό τοῦ Ἡρώδη τοῦ Μεγάλου.

Πέντε διαφορετικοὶ ἀνδρες, μὲ διαφορετικὴ προέλευσι, ἀπὸ διαφορετικὴ κοινωνικὴ τάξι, διαφορετικὰ φωτισμένοι ἀπὸ τὸν φακὸ τῆς Ιστορίας! "Ἡ πεντίδα ποὺ βαστούσαν στὸ χέρι, γὰρ νὰ κατευθύνουν τὴν ζωή τους, τὸν ἔφερε στὸν μαγνητικὸ βιορρᾶ, ποὺ λέγεται Χριστός, καὶ τὸν συγκέντρωσε στὴν Ἀντιόχεια. «"Ἔσαν δὲν Ἀντιοχεία κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆταις καὶ διδάσκαλοι». "Ἡ πίστι τους στὸν ἀναστάτωτα καὶ τὸ ἀξέωμα τοῦ προφήτου καὶ διδασκάλου στὴν Ἀντιόχεια ἦσαν βέβαια κάτι ποὺ οἱ πέντε εἶχαν κοινό. Στὸ σημεῖο δύμως αὐτὸ θὰ ἥθελα νὰ ὑπογραμμίσω κάποιο ἄλλο κοινὸ σημεῖο. Κάτι ποὺχει σχέσι μὲ τὸν χαρακτῆρα τους καὶ ποὺ μᾶς βοηθεῖ ἵσως νὰ μανιέψουμε γιατὶ ἔπεισε σ' αὐτοὺς ἡ ἐκλογὴ τοῦ Παρακλήτου γιὰ τὴν μεγάλη ἐξόρμησι, ποὺ λέγεται ἱεραποστολὴ στὰ ἔθνη. Τὸ κοινό τους αὐτὸ σημεῖο τὸ βλέπω στὴν προθυμία γὰρ θυσία.

"Ο φιωχὸς Λευίτης Βαρνάβας, ὅταν μετεστράφη στὸν Χριστιανισμό, ἐπούλησε τὴν κινηματική του περιουσία καὶ τὴν κατέθεσε «παρὰ τὸν πόδας τῶν Ἀποστόλων» γιὰ τὴν ουντή οησι τῶν ὁρφανῶν καὶ χηρῶν (4, 37). Ἐλεύθερος ἀπὸ κάθε ὑλικὴ δέσμευσι δίνεται ὀλοκληρωτικὰ στὸ ἔργο τῆς ιεραποστολῆς. "Ο Συμεὼν καὶ ὁ Λούκιος, ὅταν ἀνέβηκαν ἀπὸ τὴ μακρινή τους πατρίδα, γὰρ νὰ προσκυνήσουν σὰν πιστοὶ Ἐβραῖοι τὸν Ναὸ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ συνελήφθησαν ἀπὸ τὸ μήνυμα τοῦ Ἀναστάτωτος, τὰ ἐγκατέλιψαν ὅλα, γιὰ νὰ ὑπηρετήσουν τὴν μεγάλη ὑπόθεσι. "Ο Μαραήν, ἀναστημένος στὴ χιλιδὴ τῶν ἀνακτόδων τοῦ Ἡρώδη, ἀφῆσε νὰ καθῇ ἓνα ἀσφαλῶς σίγουρο μέλλον, γὰρ νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν μεγάλη περιπέτεια τῶν 12 ψαφάδων. "Ο Παῦλος, μὰ εἶναι γνωστά: «"Ἐβραῖος εἶς Ἐβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος,... κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν τῷ νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος, ἀλλὰ ἄτιτα ἥντι μέρος, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν».

"Η προθυμία γὰρ θυσία ἐστόλισε τὸ περιδέραιο τῆς Ἀντιοχείας μὲ πέντε λαμπρὸς πολύτιμες πέτρες, ποὺ ἀστραφαν τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου τῆς δικαιοσύνης σ' δλη τὴν γῆ.

"Η μεγάλη ἀπόστασις ποὺ μᾶς χωρίζει ἀπὸ τὰ γεγονότα τῶν Πράξεων δὲν μᾶς βοηθεῖ νὰ δοῦμε τὰ πρόγματα μέσα στὶς δρόβες τους διαστάσεις. "Ο προσωπικός μας φακὸς δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ μᾶς πλησιάσῃ κοντά στοὺς πρωταγωνιστὰς τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, γιὰ νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ κάτι ἐπίσης μεγάλο, τὸν ἥθικό τους μόχθο καὶ τὸν ἐσωτερικό τους ἄγωνα, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ σταθοῦν ἄξιοι στὸ ναΐ, ποὺ κάποτε ἀπάντησαν στὴ μεγάλη προσκλησί. "Εμεῖς σαγηνευόμαστε περισσότερο ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δράσεως, ἀπὸ τὴν ἔκβασι τοῦ ἄγωνα καὶ τὶς ἐπιυγχίες, καὶ παραβλέπουμε τὴν προσωπικὴ ἥθική καταβολὴ τῶν ἐργατῶν τοῦ Ἐναγγελίου. "Η μάχη ποὺ ἔδωσαν φεύγει ἀπὸ τὴν γῆ καὶ γίνεται ἰδέα, μεταβάλλεται σὲ ρωμαντισμό, καταντᾶ σὲ ἀσαρχο ἀλσθαντισμό. "Ο ἐνθουσιασμός μας δὲν θεωραίνεται σταθερὸς ἀπὸ τὴν χιλιοδοκιμασμένη καὶ σίγουρη φωτιὰ τῆς πραγματικότητος, ἀλλὰ φλέγεται εὐκολα τροφοδοτούμενος ἀπὸ τὶς χημικὲς συνθέσεις προχείρων συνασθηματισμῶν καὶ καίγεται γοήγορα, σὰν πυροτέχνημα ψηλά, πάνω στὸν κρόνο οὐρανὸ τῆς νύκτας. "Οταν ἡ ποώτη λάμψι σφήνη, τὸ αἰσθήμα πνίγεται στὸ σκοτάδι καὶ γυρίζει πίσω στὴ γῆ σὰν μαύρη καὶ βρώμικη αἰθάλη, ὑποποιοῦν μᾶς ἀχρηστῆς ἐκρηκτῆς, ποὺ ἔγινε κάποιον ἐκεῖ φηλά.

"Οσοι στοχάζονται τὴν ἱεραποστολὴ θὰ πέπλη νὰ ἀποφύγουν τὸν πλάνο δρόμο τοῦ αἰσθηματισμοῦ καὶ τῶν ἐσωτερικῶν ἐκδηλώσεων καὶ νὰ ἀνασκάψουν μέσα τους, γιὰ νὰ βροῦν μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Παρακλήτου τὸν ἀληθινὸ ἀνθρώπα τῆς θυσίας, ποὺ θὰ ἀνάψῃ καὶ θὰ συντηρήσῃ τὸν ἐνθουσιασμό τους. Πραγματικὴ θυσία εἶναι αὐτὴ ποὺ ἀνεβάζει πάνω στὸ βωμὸ ὅχι ἓνα σφαγμένο ξένο θῦμα, ἀλλὰ τὶς ἀνέσεις μας, τὸ συμφέρο μας, τὶς ἰδιοτροπίες μας καὶ πάνω ἀπὸ δλα τὸ ἔργο τοῦ λόγου. "Η ὑπόθεσι τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι ὑπόθεσι μαρτυρίας. Μαρτυρίας λόγου καὶ μαρτυρίας ζωῆς. Θέλεις νὰ σ' ἐκλεξῃ δ Παρακλήτος σὰν διάδοχο τῶν πέντε γιὰ τὸ ἔργο τοῦ λόγου; "Ελεγχει τὴν προθυμία σου πάνω στὴ λυδία λιθο τῆς θυσίας.

B

"Οπως είδομεν εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς παρούσης μελέτης(*), οἱ Ρώσοι Ἱεραπόστολοι ἔφθασσαν εἰς τὸ Πεκίνον ἐξ ἀφορμῆς τῶν Ἀλμπασινῶν αἷχμαλώτων τὸ τέλος τοῦ 17ου αἰῶνος. Ἡ κυρίως δύμας ἐργασία των, λόγῳ εἰδικῶν συνθηκῶν, περιωρίσθη ἔως τὰ μέσα τοῦ 19ου αἰῶνος εἰς μίαν σεμνὴν μαρτυρίαν τῆς Ὁρθοδοξίας ἐντὸς τοῦ διοικητικοῦ κέντρου τῆς αὐτοκρατορίας, εἰς ἐπιστημονικήν σπουδὴν τῆς Κίνας καὶ μεταφραστικήν ἐργασίαν.

II. ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΙ ΔΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΟΤΕΡΑΝ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΝ ΔΡΑΣΙΝ

Tὸ 1858 ἀρχίζει νέα φάσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς εἰς τὴν Κίναν. Κατὰ τὴν συμφωνίαν τοῦ Τιέν-Τσίν (1η Ἰανουαρίου 1858) ἡ Ρωσία ἐπέτυχε νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς Ἱεραποστόλους τῆς νὰ κηρύσσουν ἀπροσκόπτως τὴν Ὁρθοδόξην πίστιν⁽¹⁾. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἡ Ἱεραποστολὴ τοῦ Πεκίνου χωρίζεται δριστικῶς ἀπὸ τὴν ρωσικὴν διπλωματικὴν ἀποστολήν. Αἱ νέαι Ὁρθὴ θεμελίωσις 6άσεις, αἱ δποῖαι ἐτέθησαν, τῆς Ἱεραποστολῆς διατυπώνονται σαφῶς εἰς τὰς ὅπ' ἀρ. 2030 διαταγάς τῆς ρωσικῆς Ἱερᾶς Συνόδου, αἱ δποῖαι ἀπεστάλησαν ἀπὸ 9 ἔως 16 Σεπτεμβρίου τοῦ 1864. Αἱ ἐντολαὶ αὐταὶ ἀφ' ἐνδὸς μὲν ἀφήνουν νὰ διαφανοῦν τὰ λάθη τῆς τακτικῆς τῶν προηγουμένων ἐτῶν, ἀφ' ἔτερου δὲ θέτουν μὲν σαφήνειαν τὰς Ὁρθᾶς 6άσεις διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν πολλῶν Ἱεραποστολικῶν προσλημάτων. Ἰδοὺ τὰ 6ασικώτερα σημεῖα τῶν:

Ἡ Ἱεραποστολὴ τοῦ Πεκίνου τίθεται ὑπὸ τὰς διαταγάς τῆς Ἱ. Συνόδου (§ 1). Τονίζεται ὅτι πρέπει νὰ παραμένῃ μακρὰν πάσης πολιτικῆς ἀναμελέως (§ 5 καὶ § 38). Οἱ Ἱεραπόστολοι δφείλουν νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ κτίριον τῆς ρωσικῆς πρεσβείας, ὅπου ἔως τότε διέμενον, καὶ νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὴν νεοϊδρυθεῖσαν Ἱ. Μονὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Σκοπὸς τῆς Ἱεραποστολῆς τοῦ Πεκίνου καθορίζεται: α) ἡ τέλεσις τῆς θ. Λειτουργίας εἰς τὸν Ὁρθόδοξον ναόν, β) ἡ σταθεροποίησις τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως εἰς τὴν τοπικὴν Ὁρθόδοξον κοινότητα καὶ γ) ἡ διάδοσις τῆς πίστεως ἀναλόγως τῶν ὑφισταμένων δυνατοτήτων (§ 2). Ἡ δύναμις τοῦ Ἱεραποστολικοῦ σταθμοῦ παρουσιάζεται πολὺ περιωρισμένη: 1 ἀρχιμανδρίτης, 3 Ἱερομόναχοι, 1 πνευματικός καὶ 1 κατηχητής οἱ δύο τελευταῖοι ἔπρεπε νὰ εἰναι ἀπὸ τὴν τοπικὴν κοινότητα (§ 3). Ἡ παραμονὴ τῶν Ἱεραποστόλων, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ παλαιὸν καθεστώς, εἰναι ἀπεριόριστος (§ 4). Ἡ ἐκμάθησις τῆς τοπικῆς γλώσσης γίνεται ὑποχρεωτικὴ διὰ τὰ μέλη τῆς Ἱεραποστολῆς. Πλὴν

(*) Ὁ ἐνδιαφερόμενος δὰ λεπτομερέστερα ἴστορικὰ στοιχεῖα τῆς περιόδου ταύτης παρακαλεῖται νὰ μελετήσῃ τὴν ἀγγλικὴν ἔκδοσιν τοῦ προηγουμένου τεύχους τοῦ «Πορευθέντες» («Go ye» No 14), διότι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐξετέθησαν συνοπτικῶς.

(1) J. Glazik, Die russisch orthodoxe Heiden Mission seit Peter dem Grossen, Münster, 1954, σελ. 169.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΟ

Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

τῆς καθομιλουμένης ὑποχρεοῦνται νὰ μάθουν καὶ τὴν γραφομένην (ἢ δποία σημειωτέον εἰναι δυσκολωτάτη), διὰ νὰ ἡμποροῦν νὰ χρησιμοποιοῦν τὰς ὑπαρχούσας μεταφράσεις καὶ νὰ κάμουν νέας τοιαύτας (§ 15). Οἱ Ἱερεῖς δφείλουν νὰ κατηχοῦν τὴν ἐνορίαν των προφορικῶν (§ 16). Ὕπογραμμίζεται ὅτι κατὰ τὴν Ἱεραποστολικὴν προσπάθειαν πρέπει νὰ ἀποφεύγεται πᾶς «βεβιασμένος, καὶ διὰ τοῦτο ἀστοθής, προσηλυτισμός, μὲ τὸν δποῖον πολὺ δλίγοι εἰλικρινεῖς Χριστιανοὶ δημιουργοῦνται, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ ὑπερβολικὴ αὐστηρότης, ἡ δποία διὰ τῶν πολλῶν ἀπαιτήσεων, ἀντὶ γνησίου φόβου Θεοῦ, μόνον ἔξωτερην ἐύσέβειαν τύπων ἐπιτυγχάνει. Ἰδιαιτέρως ἀπαγορεύεται εἰς τὴν Ἱεραποστολὴν νὰ καταφεύγῃ εἰς δποιαδήποτε μέσα πονηρίας ἢ 6ίας, διότι μία τοιαύτη συμπεριφορά, ξένη πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν, δημιουργεῖ προκατάληψιν κατὰ τῆς ἀληθοῦς πίστεως καὶ καλλιεργεῖ μόνον ὑποκρισίαν» (§ 18). Ἐν συνεχείᾳ γίνεται σύστασις νὰ μὴ περιορίζεται ἡ δρᾶσις μόνον εἰς τὴν πρωτεύουσαν (§ 19) καὶ τονίζεται ὅτι ἡ προσοχὴ τῶν Ἱεραποστόλων πρέπει Ἰδιαιτέρως νὰ στραφῇ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν αὐτοχθόνων κατηχητῶν (§ 29) καὶ τὴν χειροτονίαν ἐντοπίων Ἱερέων (§ 21). Ἐπίσης δίδονται κατευθύνσεις διὰ τὴν δργάνωσιν τοῦ σχολείου, τὸ δποῖον θεωρεῖται πρωταρχικής σημασίας διὰ τὴν ἐνορίαν καὶ τὴν οἰκογένειαν (§ 23-25). Τέλος τονίζεται ἐπιμόνως ἡ δμοφροσύνη, τὴν δποίαν πρέπει νὰ ἐπιδιώκουν οἱ Ἱεραπόστολοι εἰς τὴν κοινότητά των, καὶ τὸ ἀπαράθιτον χρέος των νὰ ἐπιθεωρηθοῦν μὲ τὴν 6αήν των τὰ δσα κηρύττουν (§ 43)⁽²⁾.

· Αναζωπύρησις

τῆς Ἱεραποστολικῆς

ἔργασίας

Μὲ τὰς νέας αὐτάς βάσεις καὶ τὴν θρησκευτικὴν ἔλευθερίαν, ἡ δποία ἐπεκράτησεν εἰς τὴν Κίναν, ἀρχίζει κάποια ἀναζωπύρησις τῆς Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς, ὅχι δύμας ἢ ἀναμενομένη. Κατὰ τὴν δεκαετίαν 1860-1870 δρᾶ δ μοναχὸς Ἡσαΐας Πολίκιν, κυρίως εἰς τὸ χωρίον Ντούν-Ντινάν, 50 χιλ. περίπου νοτίως τοῦ Πεκίνου, δποι κατώρθωσε νὰ δρύσῃ χριστιανικὴν κοινότητα.

Συνήθως ἐπονομάζεται «δ κῆρυξ» τῆς ἀποστολῆς, ἵσως διότι Ἰδιαιτέρως ἡγωνίσθη διὰ τὴν προσέλκυσιν τῶν Κινέζων εἰς τὴν πίστιν καὶ ἐκήρυξεν εἰς τὴν κινεζικήν. Ὁ Ἡσαΐας μετέφρασε καὶ τὸ «Ωρολόγιον» εἰς τὴν κινεζικήν. Καθὼς φαίνε-

(2) J. Glazik, μν. Ἑργ., 170 - 171. Ὁ συγγραφεὺς παραπέμπει εἰς ρωσικάς πηγάς.

ΕΙΣ THN KINAN

ται, οι προγενέστεροι Ρώσοι κληρικοί, παρά τάς σπουδαίας γνώσεις των εἰς τὴν κινεζικήν φιλολογίαν, δὲν συνήθιζαν νὰ κηρύττουν εἰς τὴν ἐντοπίαν γλῶσσαν⁽³⁾. Καὶ κατὰ τὴν περίοδον αὐτήν, παρά τὴν συνειδητοποίησιν τῆς σημασίας ποὺ εἶχε ἡ χρῆσις τῆς κινεζικῆς, λόγοι προφανῶς «συντρητικότητος» ἢ ἔθνικισμοῦ δῆγοῦν μερικούς «ἀρμοδίους» νὰ δίδουν ἀψυχολογήτους καὶ διὰ τὸ ὅρθοδοξον πνεῦμα ἀδικαιολογήτους ἐντολάς. Τοιουτοτρόπως, ἐνῶ τὸ 1866 ἡ θ. Λειτουργία ἔγινετο εἰς τὴν τοπικήν γλῶσσαν, ἀργότερον, ἐδόθη διατάγη νὰ τελῆται εἰς τὴν σλαβωνικήν⁽⁴⁾. Τὰ κινεζικά στοιχεῖα ἥσαν πολὺ ἀδύνατα ἀκόμη εἰς τὰς λατρευτικὰς συνάξεις, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς αὐτοχθόνου κοινότητος ἔχωλαινεν αἰσθητῶς. Μόλις τὸ 1884 ἀπέκτησεν ἡ ιεραποστολὴ Κινέζον ιερέα, τὸν Μητροφάν Τοί, παλαιὸν κατηχητήν, καὶ ἐδόθη εἰς τὸ κινεζικὸν στοιχεῖον σημαντικωτέρα θέσις. Ἡ 'I. Σύνοδος ἐπίσης ὑπεχώρησε καὶ ἐπέτρεψεν δὲνας χορὸς νὰ φάλλῃ εἰς τὴν κινεζικήν καὶ δὲνλος εἰς τὴν σλαβωνικήν. Γενικῶς πάντως δὲ ἀριθμὸς τῶν Ὀρθοδόξων παραμένει καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο μικρός. Τὸν πυρῆνα ἔξακολουθοῦν νὰ τὸν ἀποτελοῦν οἱ ἀπόγονοι τῶν πρώτων αἰχμαλώτων, τῶν Ἀλμπασινῶν, οἱ διοίοι καὶ δλίγοι ἥσαν καὶ θρησκευτικῶς καὶ ἡθικῶς δὲν φαίνεται νὰ εὑρίσκοντο εἰς ἐπίπεδον ὑψηλόν.

Συμφώνως πρὸς πληροφορίας Ρώσων, οἱ διοίοι εἰργάζοντο εἰς κινεζικάς ἐταιρείας τεῖου, ἐκτὸς τοῦ Πεκίνου ἔγινοντο ἐπίσης Λειτουργίαι εἰς Καλγάκαν, Τιέν-Τσίν καὶ Χανκόφ. Περὶ τὰ τέλη τοῦ αἰῶνος τὸ ρωσικὸν πολιτικὸν ἐνδιαφέρον ηὔξηθη σημαντικῶς. Χαρακτηριστικὸν εἶναι δτὶ κατὰ τὴν κατασκευὴν τῆς κινεζικῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, τὴν διοίαν ἀνέλασθον Ρώσοι, ἐκτίσθησαν πολλοὶ ὅρθοδοξοι ναοί, οἱ πλεῖστοι εἰς τὴν ἐπαρχίαν Τσίχλι, ἀρκετοὶ εἰς τὴν ὑπὸ ρωσικήν ἐπιρροὴν Μαντζουρίαν, καθὼς καὶ εἰς ὀρισμένα ἐμπορικά κέντρα⁽⁵⁾.

Κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας τοῦ 19ου αἰ. εἰργάσθηκαν εἰς τὴν ιεραποστολὴν τῆς Κίνας ἐπιφανεῖς κληρικοί, δπως δὲ λόγιος ἀρχιμανδρίτης Φλασιανὸς Γκορούτεσκυ, δι μετέπειτα Μητροπολίτης Κιέβου († 1915), οἱ ιερομόναχοι Ἀλέξιος Βινογκράντοφ καὶ Νικόλαος Ἀντοράτσκυ, οἱ δ-

(3) Νικολ. Ἀντοράτσκυ, 'Η δρᾶσις τῆς Ὀρθοδόξου ιεραποστολῆς εἰς Κίναν (ρωσιστή) Πεκίνον, 1884, σελ. 4. Πρβλ. J. Glazik μν. ἔργ., σελ. 172.

(4) J. Glazik, μν. ἔργ. σελ. 172.

(5) K. S. Latourette, A History of the expansion

ποῖοι κατεῖχον πάνεπιστημιακά ἀξιώματα. Λόγῳ δμως ἐλλείψεως μέσων καὶ ἐπιτελείου ιεραποστόλων ἡ δρᾶσις τῶν περισσοτέρων περιωρίσθη εἰς μεταφράσεις καὶ ἐπιστημονικάς ἔργασίας⁽⁶⁾. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Καθολικούς καὶ τοὺς Προτεστάντας, οἱ διοίοι ἔδειξαν ἔξαιρετικὴν δραστηριότητα κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ 19ου αἰ., οἱ Ὀρθόδοξοι δὲν ἔφρόντισαν νὰ ἐκμεταλλευθοῦν τὰς εὐνοϊκὰς συνθήκας, αἱ διοίοι προσεφέροντο διὰ τὴν διάδοσιν τῆς πίστεως.

III. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΚΜΗΣ (INNOKENTIOS ΦΙΓΚΟΥΡΟΦΕΚΥ)

“Οταν ἔφθασεν εἰς Κίναν δὲν Ἰννοκέντιος, ἡ ὅρθοδοξος ιεραποστολὴ παρουσίαζεν ἀπογοητευτικὴν ἀτονίαν. Μὲ τὴν παρουσίαν δμως τοῦ δυναμικοῦ αὐτοῦ κληρικοῦ ἐντὸς τριῶν ἐτῶν ἀπέκτησε ζωτικότητα καὶ ἀκτινοβολίαν ἐκπληκτικήν. Ὁ Ἰννοκέντιος ἔγνωριζε νὰ σκοπεύῃ καὶ νὰ προχωρῇ μὲ

Μὲ πίστιν καὶ σπέ-

τῆς πείρας τοῦ παρελθόντος κατέστρωσε συγκεκριμένα σχέδια. Ἡ πρώτη του φροντὶς ἦτο νὰ συστηματοποιήσῃ τὸ κήρυγμα καὶ τὴν κατήχησιν, νὰ τονώσῃ τὴν λατρευτικὴν ζωῆν. Εἰσήγαγε λοιπὸν τὴν καθημερινὴν λατρείαν εἰς τὴν κινεζικήν⁽⁷⁾ καὶ ἐπολλαπλάσιασε τὰ κηρύγματα. Δευτέρα του ἐπιδίωξις ἦτο ἡ ἐπίδρασις εἰς τὰ παιδιά καὶ τοὺς νέους. Ἐν πρώτοις ἔθελτίωσε τὴν διδασκαλίαν εἰς τὸ σχολεῖον μὲ ἀποτέλεσμα τὸν δεκαπλασιασμὸν τῶν μαθητῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ κατέβαλε μεθοδικὴν προσπάθειαν διὰ τὴν προσέγγισιν τῆς κινεζικῆς νεολαίας. Προσεπάθησε μάλιστα νὰ ἰδρύσῃ εἰδικὸν οἰκοτροφεῖον εἰς τὴν Πετρούπολιν μὲ κινεζικὰ ἥθη καὶ ξθιμα διαίτης καὶ ζωῆς, ώστε νὰ ἐλκύωνται οἱ Κινέζοι φητοιτάι, οἱ διοίοι ἐσπούδαζαν ἑκεῖ, καὶ σταδιακῶς νὰ δέχωνται τὴν ἀκτινοβολίαν τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος. Τρίτος στόχος του ἦτο ἡ ἐκδοτικὴ δραστηριότης. Ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος ὀργάνωσεν ἰδιόκτητον τυπογραφεῖον μὲ 30.000 ξυλόγλυπτα γράμματα τοῦ κινεζικοῦ ἀλφαβήτου, εἰς τὸ διοίον καὶ ἐξέδωσε τὸ πρῶτον ρωσοκινεζικὸν λεξικόν, διὰ νὰ διευκολύνῃ τὴν μετάφρασιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔργων⁽⁸⁾. Τετάρτη βασικὴ του ἐπιδίωξις ἦτο ἡ αὔξησις τῶν κέντρων ιεραποστολῆς καὶ ἡ κοινωνικὴ ἔργασία. Ἐντὸς τῶν τριῶν πρώτων ἐτῶν ἔκτισε δύο ἀκόμη ναούς, ἐν σχολεῖον — τρίτον — δρφανοτροφεῖον καὶ γηροκομεῖον.

Τὸ 1900-1901, τρία μόλις ἔτη μετά τὴν ἀφί-

sion of Christianity. N. York and London (Eyre and Spottiswoode) 1939-1945. Τόμ. 6ος (The great century in Northern Africa and Asia A. D. 1800-1914), σελ. 294.

(6) «Λόγῳ ἐλλείψεως μέσων καὶ δυνάμεως ἡ ιεραποστολὴ εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ περιορίζῃ τὴν δρᾶσιν τῆς εἰς τὰς μεταφράσεις» (N. Αντοράτσκυ), ἐν περ. «Ὀρθοδοξος Σύμβουλος» (ρωσιστή), ἔκδ. Ακαδημίας Καζάν, 1844, II 390, παρὰ J. Glazik, σελ. 173.

(7) Nadejda Gorodetskaya, The missionary expansion of the Russian Orthodox Church, ἐν περιοδικῷ «The International Review of Missions» (London) 'Οκτώβριος 1942, σελ. 405.

(8) Nadejda Gorodetskaya, ἐνθ. δκ. πρβ. J. Glazik, μν. ἔργ. σελ. 174.

ξίν του, τὸ ἔργον καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἱεραποστόλου
Ἡ δοκιμασία
 «ἔδοκιμάσθησαν εἰς τὸ πῦρ» τοῦ διωγμοῦ. Ἡ

Ἐξερ(9) μετέθαλε τὰ πάντα εἰς ἐρείπια καὶ στάκτην. "Ολοὶ οἱ ναοί, πλὴν τοῦ εἰς Χανκόφ, ἐπυρπολήθησαν. Ἡ πολύτιμος ρωσοκινεζική βιθλιοθήκη τοῦ ἱεραποστολικοῦ κέντρου τοῦ Πεκίνου, τὸ ἀρχεῖον του καὶ τὸ πανάκριβον τυπογραφεῖον ἔχάθησαν εἰς τὰς φλόγας. Οἱ Ρῶσοι ἱεραπόστολοι μόλις ἐπρόλαβαν νὰ καταφύγουν εἰς Τιέν - Τσιν καὶ ὀργότερον εἰς Σαγκάνην. Ὑπὲρ τοὺς διακοσίους Κινέζους Χριστιανούς, μεταξὺ τῶν δποίων εἰς Ἱερεύς, εἰς κατηχητής καὶ μία διδασκάλισσα τῆς ἱεραποστολῆς, ἐμαρτύρησαν διὰ τὴν πίστιν των. Ἄναλόγως τῆς ἀριθμητικῆς της δυνάμεως ἡ Ὁρθόδοξης Ἐκκλησία προσέφερε κατὰ τὸν διωγμὸν αὐτὸν περισσοτέρους μάρτυρας ἀπὸ δούσιν ἡ Καθολικὴ καὶ αἱ Προτεσταντικαὶ Ἐκκλησίαι μαζὶ(10).

Τὸ κτύπημα διὰ τὸν Φιγκουρόφου ἦτο Ισχυρότατον. "Ολοὶ του οἱ κόποι εἶχαν καταρρεύσει. Πρὸ στιγμὴν ἐφαίνετο ματαιοπονία κάθε προσπάθεια καλλιεργείας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως εἰς τὴν

πνευματικῶς ὄραχώδη
Μετὰ τὴν καταιγίδα κινεζικὴν γῆν, τὴν δποίων ἀδιακόπως ἐμάστιζαν αἱ φοβεραὶ πλημμύραι τοῦ κινεζικοῦ φανατισμοῦ. Εἰς τὴν κρίσιμον δημοσίαν αὐτὴν καμπὶην ἐφάνη ἡ πνευματικὴ ἡ καταιγίδα τῆς τοῦ φλογεροῦ ἱεραποστόλου. Κατὰ τὴν παραμονὴν του εἰς Σαγκάνην ἰδρυσε νέον ἱεραποστολικὸν σταθμόν. Τὸ 1902, δταν ὑπεχώρησε ἡ θύελλα τῆς ἐπαναστάσεως, ἥρχισε καὶ πάλιν ἐκ νέου τὴν προσπάθειάν του μὲ ἐκπληκτικὴν δραστηριότητα. Ἡ Σύνοδος τὸν πρόηγας εἰς ἐπίσκοπον καὶ τοῦ ἐπολλατπλασίασε τὴν ἐτήσιον θοήθειαν. Τὸ σῶμα τῶν συνεργατῶν του ἐνισχύθη διὰ 34 νέων προσώπων(11). Συστηματικὸς καὶ ἀποφασιστικὸς καθὼς ἦτο ὁ Ἰννοκέντιος δὲν περιωρίσθη εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν παλαιῶν. Βλέπειν νὰ ἀνοίγωνται νέοι δρίζοντες διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν μετὰ τὴν καταιγίδα καὶ τὴν θυσίαν τῶν μαρτύρων. Διὰ νὰ διαπιστώσῃ τὰς νέας δυνατότητας, ἐπιχειρεῖ ἀναγνωριστικὸν ταξίδιον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας καὶ μὲ συνεχῶς ἀνανε-

(9) Ἔξεσπτος: τὸ 1899 - 1900 ὑποκινουμένη καὶ ὑπὸ τῆς αὐλῆς. Ἐστὶ ἔφετο κατὰ πάσης ξένης ἐπιρροῆς καὶ τῆς προσπάθειας δυτικοποίησεως τῆς Κίνας, ἡ δποία εἶχεν ἀχθῆσει νὰ συντελῆται μετὰ τὴν ήτταν τῆς Κίνας ὑπὸ τῆς Ἰαπωνίας (1894 - 1895). Οἱ ἱεραπόστολοι κατεδιώχθησαν μετὰ μανίας, ἐπίσης καὶ οἱ Χριστιανοὶ Κινέζοι, οἱ δποῖοι χαρεκτηρίσθησαν συνδοιπόροι τῶν «ξένων διαβόλων» καὶ κατεδικάσθησαν ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πατρίδος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ των (K. S. Latourette ἐνθ. ἀν.).

(10) K. S. Latourette ἐνθ. ἀν. πρβλ. J. Glazik, μν. ἔργ. σελ. 170. Ρωσικὴ ἱεραποστολαί, ἐν περ. «Ζωή» (Αθῆναι) 1954.

(11) Εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν δραστηριότητα συνέβαλε καὶ ἡ συμπαράστασις τῆς «Ὀρθόδοξου ἱεραποστολικῆς Ἐταιρείας», ἡ δποία τὴν ἐποχὴν αὐτὴν παρουσίαζε ἀξιόλογον ἀνθησιν (περὶ αὐτῆς ίδε H. Bonifacius, Ρωσικὴ ἱεραποστολικὴ Ἐταιρεία ἐν «Πορευθέντες», 1961, σελ. 53).

ούμενον ἐνθουσιασμὸν καταστρώνει νέα σχέδια, τὰ δποῖα καὶ θέτει εὐθὺς εἰς ἐφαρμογὴν. Ἡδού συνοπτικῶς μερικοὶ ἐκ τῶν καρπῶν τῶν προσπάθειῶν αὐτῶν. Τὸ 1903 ἰδρύονται ἐκτὸς τοῦ Πεκίνου ἱεραποστολικὰ κέντρα εἰς Χανκόφ, Χαρμπίν, Νταλνί, Οὔργκα, Μογγολίαν. Εἰς Σαγκάνην ἡ Ὁρθόδοξης ἱεραποστολὴ ἀποκτᾶ τὸ 1903 Ὁρθόδοξον σχολεῖον καὶ τὸ 1905 ναόν. Παρομοίας ἔξελιξεις ὀλέπομεν καὶ εἰς τὸ ἱεραποστολικὸν κέντρον τοῦ Τσούν - Πίνφ. Τὸ 1906, ἐλάχιστα ἔτη μετὰ τὴν δλοκληρωτικὴν καταστροφὴν, τὴν δποίαν προεκάλεσεν ἡ ἐπανάστασις τῶν Μπόξερ, ἡ Ὁρθόδοξης ἱεραποστολὴ εἰς τὴν Κίναν, παρουσιάζεται ἀρτιώτατα ὀργανωμένη(12). Πλὴν τοῦ ἐπισκόπου ἔχει 1 ἀρχιμανδρίτην, 2 ἱερομονάχους, 3 ἱεροδιακόνους, 12 ἱερεῖς (ἐκ τῶν δποίων 1 Κινέζος), 3 διακόνους (ἐκ τῶν δποίων 2 Κινέζοι) καὶ 6 ψάλτας. Τὸ ἐπόμενον ἔτος βλέπομεν νὰ δροῦν εἰς φιλανθρωπικὰ ἔργα καὶ 7 μοναχούς(13). Ἐπίσης διαθέτει 5 ναούς, 3 παρεκκλήσια, 1 μονὴν καὶ 9 σχολεῖα.

Ίδιαιτέρως ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ πρωτοτυπία μὲ τὴν δποίαν κινεῖται ὁ Ἰννοκέντιος. Δὲν παραμένει δέσμιος τῶν καθιερωμένων τύπων δράσεως. Ἀνακαινίζει τοὺς παλαιούς, ἐπινοεῖ νέους. Δὲν εἶναι μόνον δ πιστὸς κληρικός, ἀποδεικνύεται ἀκόμη καὶ ἐνημερωμένος πολυσχιδῆς ἐπιστήμων καὶ δργανωτής, δ δποῖος γνωρίζει νὰ ἐπιστρατεύῃ δ τι τάλαντον διαθέτει εἰς τὴν ἱεραποστολικὴν προσπάθειαν. Βασικόν του μέλημα εἶναι πῶς θὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς συνθήκας καὶ ἀνάγκας, αἱ δποῖαι ἀδιακόπως ἐμφανίζονται. Ἐκτὸς τῶν Κινέζων Χριστιανῶν εἶχαν ἐμπιστευθῆ εἰς τὴν ἱεραποστολὴν τῆς Κίνας καὶ 80.000 Ὁρθόδοξους εἰς τὴν Ματζουρίαν. Διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν δλων αὐτῶν τῶν πιστῶν, οἱ δποῖοι εἰργάζοντο ἡ ἡσαν ἐγκατεστημένοι κατὰ μῆκος τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς τῆς Ματζουρίας, διερρύθμισε 10 θαγόνια εἰς παρεκκλήσια καὶ σχολεῖα(14). Διὰ γὰ αὐξῆση δὲ τὰ κέντρα ἐπιδράσεως εἰς τὸν κινεζικὸν λαόν, δργάνωσεν μετεωρολογικὸν σταθμόν, ἀτμοκίνητον ἀλευρόμυλον, ἐργοστάσιον σάπωνος καὶ ἄλλας βιοτεχνίας(15). Εἶναι ἀξιοπρόσεκτον ὅτι ἀπὸ τὰ 34 πρόσωπα, μὲ τὰ δποῖα ἐνισχύθη εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰώνος ἡ Ὁρθόδοξης ἱεραποστολὴ, οἱ 14 ἡσαν ἔργαται καὶ τεχνικοί(16). Μία ἀκόμη ἀπόδειξις δτι ἡ ἱεραποστολικὴ προσπάθεια δὲν

(12) J. Glazik, μν. ἔργ. σελ. 175. Ο Ρωσοῖς πωνικὸς πόλεμος τοῦ 1904 - 5, παρὰ τὰς πολλὰς ἀτυχίας τὰς δποῖας παρουσίας διὰ τοὺς Ρώσους, ίδιως εἰς Ματζουρίαν, δὲν ἐπηρέσει τὴν πρόσδοσην τῆς Ὁρθόδοξους ἱεραποστολῆς / K. S. Latourette, μν. ἔργ. σελ. 295).

(13) K. S. Latourette, A History of Christian Mission in China, New York, 1929, σελ. 566.

(14) J. Glazik, μν. ἔργ. σελ. 175.

(15) N. d. Gorodetsky, ἐνθ. ἀν. σελ. 405. Ἡ συγγραφεὺς τὸν χαρακτηρίζει ὡς «γίγαντα εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας». Εἶναι χαρακτηριστικὸν δτι καὶ δ ἄλλος μεγάλος Ρώσος ἱεραπόστολος, δ Ἰννοκέντιος Βενιαμίνωφ, παρουσίασε ίδιοφυῶν εἰς τὰς θετικὰς ἐπιστήμας.

(16) J. Grazik, μν. ἔργ. σελ. 174.

χρειάζεται μόνον κληρικούς, όλλα διαθρώπους ζώσης πίστεως οι οιουδήποτε έπαγγέλματος.

Ο δριθμός των Κινέζων Χριστιανῶν ηδύναε πλέον σταθερώς. "Οταν ἦλθε τὸ 1897 δὲ Ἰννοκέντιος, εὗρε μόνον 200 πιστούς, 2 ναούς καὶ 2 μικρὰ σχολεῖα μὲ 25 μαθητάς. Τὸ 1906 δὲ δριθμός τῶν αὐτοχθόνων Χριστιανῶν

Μερικοὶ δριθμοὶ

ἀνήλθεν εἰς 636 (ύπενθυμίζεται ἡ μεγάλη αἱμορραγία τῆς κινεζικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸ 1900), τὸ 1912 ἔφθασε τοὺς 2.937, τὸ 1913 ἡδύνθη κατὰ 875. Τὸ δὲ 1914 ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Κίνας παρουσιάζει τὸ ἔχης δυναμικόν: "Ιεραποστολικὴν διμάδα πλήρως συγκεκροτημένην, ἀποτελουμένην ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπον, 3 ἀρχιμανδρίτας, 10 ἵερεῖς, 3 διακόνους, 2 ὑποδιακόνους, 8 μοναχούς, 5 μοναχάς, μονάς εἰς Πεκίνον καὶ Μαντζουρίαν, 15 ναούς, 34 ιεραποστολικούς σταθμούς, 1 θεολογικὸν σεμινάριον μὲ 10 κληρικούς καὶ 25 ὑπόψηφους, 10 σχολεῖα ἀρρένων, 2 θηλέων (μὲ 409 μαθητάς), γηροκομείον, τυπογραφεῖον, μερικάς βιομηχανίας καὶ 5.034 Κινέζους πιστούς⁽¹⁷⁾. Ἡ Ὁρθόδοξος κινεζικὴ Ἐκκλησία ἥτο πλέον μία πραγματικότης. "Ο, τι δὲν εἶχε κατορθωθῆντὸς δύο αἰώνων (17ος καὶ 18ος) ἀπὸ τοὺς τόσους ιεραποστόλους, οἱ διοίοι εὑρέθησαν πλησίον τῶν ἐπισήμων κύκλων τῆς χώρας, ἐπετεύχθη ἐντὸς δύο δεκαετιῶν χάρις εἰς τὴν συστηματικὴν ἔργασίαν, τὴν διοίαν ἐνέπνευσε καὶ μὲ σοφίαν διηγήθη εἰς ἀνθρωπος, δι προσφιλῆς καὶ πασίγνωστος «μέγας γέρων Ἐπίσκοπος» Ἰννοκέντιος Φιγκουρόφσκου. Κατὰ γενικὴν διμολογίαν ἡ ρωσικὴ δριθόδοξος ιεραποστολὴ παρουσίασε θαυμαστὴν αὔξησιν εἰς τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ 20οῦ αἰ.⁽¹⁸⁾ Παρὰ ταῦτα, δταν τὴν ἔξετάσωμεν ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰς καθολικὰς καὶ προτεσταντικὰς προσπαθείας καὶ γενικώτερον ἐν σχέσει μὲ τὴν τεραστίαν μᾶζαν τοῦ κινεζικοῦ κόσμου, θλέπομεν δτι ὑπῆρξε μία ἀπλῆ «μαρτυρία πίστεως».

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ(**)

1) Ἡ ἐγκύκλιος τῆς 'I. Συνόδου τῆς ρωσικῆς Ἐκκλησίας τοῦ 1864 ἀποτελεῖ ἐν πολλοῖς καταστατικὸν χάρτην δριθοδόξου ιεραποστολῆς. Πολλὰ σημεῖα τῆς φαίνονται αὐτονότητα. Καὶ ἀπορεῖ-

(17) *J. Daubray, La mission Russe de Pékin, ἐν περιοδ. Echos d' Orient, 1913, σελ. 317 κ. ἐ. Πρβ. J. Glazik ἐνθ. ἀν. καὶ K. S. Latourette, μν. ἐργ., σελ. 295.*

(18) Τόσον, ὥστε νὰ γράφεται εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰώνος μας: «Ο ἀνατολικὸς Χριστιανισμὸς εἶναι, ὡς φαίνεται, πρωτοτιμένος νὰ ἀποβῇ ἡ ἀρχούσα θρησκεία τῆς Σινικῆς καὶ τῆς Ἰαπωνίας, ὡς συμβιβαζόμενος πρὸς τὴν ἀνατολικὴν ἰδιοφύιαν πολλῷ μᾶλλον παρὰ ἡ ἔκφανσις ἑκείνη τῆς τοῦ Χριστοῦ θρησκείας ἡ περιβεβλημένη δυτικὴν περιβολήν». F. G. Cole, Mother of all Churches, London, 1908, σελ. 196.

(**) Διὰ τὰ συμπεράσματα, εἰς τὰ ὅποια μᾶς ὀδήγησεν ἡ μελέτη τῆς πρώτης περιόδου τῆς ἴστορίας τῆς Ὁρθόδοξίας εἰς τὴν Κίναν ἵδε προηγούμενον τεῦχος.

ἴσως κανείς, διατί νὰ τονίζωνται ἐπιμόνως εἰς μίαν ιεραποστολικὴν προσπάθειαν ἡ διοία εἶχεν ἴστορίαν 150 ἑτῶν. Αὐτὸ διό-

Τὰ διεωρητικᾶς

«αὐτονότητα»

καὶ ἡ πρᾶξις

μως ἀποκαλύπτει τὴν βασικὴν αἰτίαν τῆς στασιμότητος τῆς ιεραποστολῆς τοῦ Πεκίνου. Εἰς τὴν πρᾶξιν ἐλησμόνησε τὰ θεωρητικῶς αὐτονότητα. "Οταν ἀργότερον τὰ ἐπρόσεξε, τὰ πράγματα ἔλασθαν διαφορετικὴν τροπήν. Πόσαι ἀποτυχίαι εἰς τὴν ἔξωτερηκήν ἢ ἐσωτερικήν ιεραποστολῆς διφεύλονται εἰς αὐτὴν τὴν παράδοξον περιφρόνησιν τῶν «αὐτονοήτων», τὰ διοία θεωρητικῶς ἀποδεχόμεθα καὶ κηρύττομεν!..

2) Δὲν φθάνει νὰ τεθοῦν δρθαὶ πνευματικαὶ θάσεις, διὰ νὰ ἔχωμεν ἀποτελεσματικὴν ιεραποστολήν. Ἡ ἐλαχίστη πρόδοσις, ἡ διοία παρετηρήθη εἰς τὰς τρεῖς δεκαετίας (1864-1897), παρὰ τὰς ὑφισταμένας εύνοϊκάς συνθήκας, ἀποτελεῖ μίαν ἀκόμη ἴστορικήν μαρτυρίαν αὐτῆς τῆς ἀπόψεως. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εύαγγελισθῶμεν

*Ανάγκη ἐπαρχῶν μίαν χώραν μὲ τὰ προβλήματα, τὰς ἀπαιτήσεις, τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς Κίνας — ἡ σήμερον τῆς

·^{'Αφρικῆς} — μὲ διλίγους ἀνθρώπους εἰς ἔνα ἢ δύο κέντρα. Κάθε ιεραποστολικὴ προσπάθεια χρειάζεται ἀνάλογον ἐπιστράτευσιν ἀνθρώπων. Ἀκόμη θὰ ἀπαιτηθῆ σύστημα καὶ μεθοδικὴ δργάνωσις. Αὐτὸ δὲν σημαίνει καθόλου «εἰδωλολατρίαν» τῆς τεχνικῆς καὶ τῆς δργανώσεως. Τὸ Α καὶ τὸ Ω κάθε ιεραποστολικῆς προσπαθείας θὰ παραμείνῃ ἡ πίστις, ἡ αὐταπάρνησις, ἡ βαθεῖα πνευματικὴ ζωὴ τοῦ ἐργάτου τοῦ Εὐαγγελίου, τὰ διοία τὸν ἀξιώνουν νὰ γίνεται φορεὺς τῆς θείας χάριτος. 'Αλλ' δημιώς δ Θεός δίδει τὴν χάριν του, διὰ νὰ ὑπερνικήσωμεν δσα ὑπερβαίνουν τὰς ἀνθρωπίνας δυνατότητας, ὅχι διὰ νὰ παραμένωμεν εἰς τὴν προχειρότητα καὶ νὰ ἐπαναπαύμεθα εἰς μίαν ἐπιπλαίαν σπασμαδικήν προσπάθειαν καὶ εἰς ἐν ἀριστον

3) Ἡ καρποφορία ἡ διοία παρατηρεῖται ἐπὶ 'Ιννοκέντιου Φιγκουρόφσκου ἀποδεικνύει, δτι πνευματικὰ ἔργα, τὰ διοία παρουσιάζονται στάσιμα καὶ μαραμένα, ἀναπτύσσονται μὲ ἀλματώδη ταχύτητα, δταν τὰ ἀναλάβουν οἱ κατάλληλοι ἀνθρωποι. Διὰ τοῦτο δὲν ἡ ἐγκύκλιος τοῦ 1864 τῆς 'I. Συνόδου

Κατάλληλοι ἡγέται

τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἀποτελῆ σπουδαίαταν χάρτην πορείας, διὰ πᾶσαν μελλοντικὴν κίνησιν τῆς Ὁρθόδοξου ιεραποστολῆς, ἡ μορφὴ τοῦ 'Ιννοκέντιου εἶναι ἔνας θαυμάσιος ζωντανὸς δόηγος διὰ τὴν πορείαν αὐτῆν. Ἡγέται «τῷ πνεύματι ζέοντες», μὲ δημιουργικὴν σκέψιν, φλογεράν πίστιν, ἀκλόνητον ἀποφασιστικότητα, πρὸ παντὸς δὲ ἀγίαν ζωήν, θὰ κατορθώσουν διποσδήποτε νὰ δημιουργήσουν διαβάσεις διὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ Εὐαγγελίου, ἀκόμη καὶ εἰς τὰς πλέον δυσπροσίτους περιοχάς.

(Συνεχίζεται)

Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΤΗΝ ΚΕΝΥΑ

Η Ορθόδοξης Εκκλησία στήν Κένυα είχε μείγει έντελως νεκρή γιά δικτύ χρόνια, χωρίς νά έχη κάνει ουτε θεία Λειτουργία. "Ενας άλλος Ιουδαίος είχε έπισκεψθη τήν Κένυα, γιά νά προσδώῃ αύτή τή φορά τήν Ορθόδοξη Εκκλησία, δημοσιεύτηκε τόν Κύριό μας Ιησοῦ Χριστό, μιλονότι ήξερε δτι δ Ιησοῦς ήταν δ Γιός του Θεού. Αύτό τό θάνατο τής Ορθόδοξης Εκκλησίας στήν Κένυα τόν προκάλεσαν κυρίως οι πληροφοριοδόται τής Κυβερνήσεως, οι δηποτοί έπιληρώνογτο πολύ καλά, γιά νά δίγουν φεύτικες πληροφορίες έναντιον τής Ορθόδοξης Εκκλησίας και τών ήγετών τής Αφρικανικής Έγώσεως στήν Κένυα.

Από τό 1952 ως τό 1960 ή Βρετανική Κυβερνησία είχε κηρύξει στήν Κένυα έκτακτα μέτρα. Πρίν δηποτή τήν πατάστασης ή Ορθόδοξης Εκκλησία και τά Σχολεῖα τής Κένυα, είχαν έξασφαλίσει τήν άνεξαρτησία τους τό 1933.

Αύτά τά Σχολεῖα συνετηρούντο άπο έθελογικές προσφορές, υπό τήν προστασία τών Ορθόδοξων, σ' διάκληρη τήν Κένυα.

Στίς 14 Νοεμβρίου 1952, έξη έδομάδες μετά τήν κήρυξι τών έκτακτων μέτρων, δ Κυβερνήτης τής Κένυα διέταξε τό κλείσιμο τών Ορθόδοξων Σχολείων και Εκκλησιῶν, ώς ίδρυμάτων έπικινδύνων γιά τήν καλή διακυβέρνηση τής Αποικίας.

Τό διποτέλεσμα του κλεισίματος

τών Ορθόδοξων Σχολείων ήταν δτι περισσότερα άπά 60.000 παιδιά. Αφρικανῶν, πού φοιτούσαν σ' αύτή τά Σχολεῖα, δέν μπόρεσαν νά συνεχίσουν τήν μόρφωσί τους, έκτός άπό έκείνα πού στάθηκαν τυχερά και κατώρθωσαν γά διελευτού σε Σχολεῖα Προτεσταντικῶν και Ρωμαιοκαθολικῶν Ιεραποστολῶν και σε Σχολεῖα τής Κυβερνήσεως. Υπελογίσθη δτι τό 1952 455500 παιδιά Αφρικανῶν τής σχολικής ήλικιας εύρεθηκαν έξω άπό τό Σχολεῖο και άκριμα κι' αύτά πού κατώρθωσαν γά δρούν μιά θέση σε Σχολεῖο δέν μπόρεσαν νά πάρουν περισσότερη άπό τριών ή τεσσάρων έτων μόρφωσι.

Οι Αφρικανοί τής Κένυα πρίν άπο τήν πατάστασης αύτή είχαν τό δικό τους Πολιτικό Κόμμα, τήν λεγομένη «Αφρικανική Έγωσις τής Κένυα» (Kenya African Union). Ο σκοπός του ήταν νά ένωση δλους τους Αφρικανούς τής Κένυα σε μιά ένιατα έθνική κίνησι. Τά μέλη τής Ορθόδοξης Εκκλησίας ήσαν έπισης μέλη τής Αφρικανικής Έγωσεως τής Κένυα, διότι ή κίνησις αύτή ήταν ένας γνήσιος Αφρικανικός Όργανισμός, δ δηποτοίς έλεγε δτι κι' έμεις, οι Αφρικανοί, πρέπει ν' άποκτησουμε τό δικαίωμα τής έλευθερίας, τών συγελεύσεων και τού λόγου, χωρίς τήν έπέμβαση τής Αστυγομίας ή τής άγγλικής Διοικήσεως. Ηθελε άκριμη τήν άκρωσι τών σχετικῶν άρθρων του άστυγομικού κράτους, σύμφωνα

μέ τους δρους τού Χάρτου τών Ηγωμ. Εθνῶν. Η Αφρικανική Έγωσις τής Κένυα ζητούσε έπισης τήν έπεκταση τών δυνατοτήτων τής μορφώσεως, συμπεριλαμβανομένης και τής τεχνικής έκπαιδεύσεως, και άντι οι αιτήσεις αύτές γά δρούν συμπάθεια και κατανόησι, δέκα ημέρες μετά άπό τήν παρουσίας τους στόν Υπουργό τής Βασιλίσσης τά Ορθόδοξα Σχολεῖα έκλεισθησαν και οι διδάσκοντες συγελήφθησαν και έρριψθησαν στά κρατητήρια δια ταραχοποιοί, Μάου-Μάου.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΜΑΟΥ - ΜΑΟΥ

Η λέξις «Μάου - Μάου» δέν κατωρθώθη γά καθορισθή ποτέ έγιεται, διότι δέν υπάρχει τέτοια λέξις στήν άφρικανική γλώσσα τής Κένυα. Τό μόνο πού ήξεραν οι Αφρικανοί είναι ή Αφρικανική Έγωσις τής Κένυα.

Η έπανάστασις τών Μάου - Μάου, ή δηποτία είχε έλκυσει τήν προσοχή δλου του κόσμου, είναι άπλως και μόνον μιά βίαιη διαμαρτυρία έγαντίον τής άποτυχίας, τόσο τής Βρετανικής Αυτοκρατορίας, δσο και τών Κυβερνήσεων τής Κένυα, γά ίκανοποιήσουν τό νόμιμο αίτημα τής άποδόσεως γαιών είς τους Αφρικανούς και ίδιως τήν περιοχή τής φυλής Κικούγιου και νά παραχωρήσουν στους Αφρικανούς γενικώς τά στοιχειώδη άνθρωπινα δικαιώματα και τήν κοινωνική δικαιοσύνη. Τό κάθιτε τι πού συγένη, ή έια και ή αιματοχυσία πού άπλωθηκε σ' διάκληρη τήν Κένυα τά περασμένα δικτύ χρόνια, δλ' αύτά θά μπορούσαν νά είχαν άποφευχθή, έλα ή Κυβερνησίας είχε άκούσει τά λίγα και λογικά πράγματα πού τής ζητούσε δ λαός, διάτα στόματος τών Αφρικανῶν Αρχηγών έδω και περισσότερα άπό πενήντα χρόνια τώρα.

Η ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΞΑΝΑΖΗ

Μετά άπ' δλα αύτά πού συνέδησαν δ Ούρανος Πατέρας μας, δ Οποίος ξέρει τό κάθιτε τι, ξέρει και δ, τι συμβαίνει τώρα και δ, τιδήποτε πρόκειται γά συμβοή στό μέλλον, εύδο-

ΣΥΝΤΟΜΟΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

● Αί περὶ προσκωρήσεως τών Ορθόδοξων Αφρικανῶν είς τήν Κοπτικήν Εκκλησίαν είδησεις, αί δηποται άνεγράφησαν πρό μηνῶν είς έτεροδόξα περιοδικά και τιας έλληνικάς έφημερίδας, είναι έντελως άναντιβετῆς. Διεψεύσθησαν σαφῶς τόσον άπό τους έν Καμπάλα - Ούγκαντας Ορθόδοξους ήγέτας, δσον και άπό τους έν Ελλάδι Αφρικανούς σπουδαστάς.

● Τήν θην Οκτωβρίου έ.ξ. έπ' εύκαιρια τής άνακηρύξεως τής άνεξαρτησίας τής Ούγκαντα ωργανώθη είς

Αθήνας (αίθουσαν Αρχαιολογικής Έταιρείας) έπό τού «Συνδόμου Φίλων Ούγκαντας και Κένυας», είδική τελετή, παρουσία πολλῶν έπισημών τής έλληνικής κοινωνίας.

● Τέλη Οκτωβρίου άφιχθησαν είς Ελλάδα 10 νέοι Αφρικανοί έξ Ούγκαντα δι' άνωτέρας σπουδάς. Οι άνωτέρω έγκατεστάθησαν είς Τοίκαλα, είς είδικὸν οικοτροφεῖον τής Μητροπόλεως, διά τήν έκμαθησιν τής έλληνικής, τινὲς δὲ έξ αύτῶν και διά τήν άποπεράστωσιν τῶν γυμνασιακῶν των σπουδῶν.

κησε και το 1960 ή 'Ορθόδοξος Εκκλησία ανεγνωρίσθη και πάλι σύμφωνα με τὴν διάταξι του 1952, ώς νόμιμος.

Η 'Ορθόδοξος Εκκλησία στὴν Κένυα είχε τώρα ἀρκετές δυσκολίες στὸν ἐκπαιδευτικό, τὸν θρησκευτικό και τὸν οἰκονομικὸν τομέα, καθ' διὰ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ μέλη τῆς εἰχαν συλληφθῆ και ἐκρατοῦντο στὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως κατόπιν τῶν φευδῶν κατηγοριῶν ἐναγτίον τους καὶ ὅστερα ἀπὸ τὶς δημιεύσεις τῶν γαῶν μας, ποὺ εἶχαν ἀκολουθήσει, τῶν σχολικῶν κτιρίων και τῶν περιουσιῶν μας ἀκόμα, τὰ δοποῖα ἥλθαν δλα στὰ χέρια τῶν Προτεσταντικῶν και Ρωμαιοκαθολικῶν Ιεραποστολῶν και τὰ δοποῖα τὰ χρησιμοποιοῦν ἀκόμα και μέχρι σήμερα. Ο σκοπὸς τους ἦταν γὰ σύνηση ή Ἀφρικανική Ἐλληνορθόδοξης Εκκλησία στὴν Κένυα, ἀλλὰ δὲ Κύριος μας Ἰησοῦς Χριστὸς ἦταν μαζὶ μας και ἔτσι κανένας δὲν μπόρεσε γὰ μᾶς καταβάλῃ.

Παρακαλοῦμεν διμιώς θερμῶς δλους τοὺς 'Ορθόδοξους ἀδελφούς μας ἐδὼ στὴν Εὐρώπη γὰ στείλουν ἀμεση δοήθεια στὴν 'Ορθόδοξη Εκκλησία τῆς Κένυα, ἔτσι ποὺ γὰ μπορέσουμε γὰ ἐδραιώσουμε και γὰ διδάξουμε τὸ Εὐαγγέλιο στὸν ἀφρικανικὸν λαὸ τῆς Κένυα, μεγάλο μέρος τοῦ δοποῦ δρίσκεται ἀκόμα στὸ σκοτάδι. Νὰ φωτιστῶν δλοὶ ἀπὸ τὴν φῶς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐὰν οἱ 'Ορθόδοξοι Χριστιανοὶ δὲν δοηθήσουν τὴν 'Ορθόδοξη Εκκλησία στὴν Κένυα, ἔτσι ποὺ γὰ μπορέσῃ γὰ σταθῆ γερά και στὰ δυό τῆς πόδια, θὰ ἔναντι γυρίσουν πάλι οἱ ἔχθροι τοῦ Χριστοῦ και θὰ στρατοπεδεύσουν ἔαγά στὰ ἔθνη μας. Οἱ 'Ορθόδοξοι Χριστιανοὶ πρέπει γὰ ἔνυπνήσουν και γὰ ζητήσουν δύναμι ἀπὸ τὸν Παντοδύναμο Θεό, γιὰ νἀρθῃ και ἴκανοποιήσῃ τὶς ἀνάγκες μας. Πολλές χριστιανικὲς Εκκλησίες στὴν Κένυα ἔχουν ἀντικαταστῆσει τὸ ἀπλό και γνήσιο μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου μὲ πλήθος ἄλλων φιλοσοφικῶν ἐπιχειρηματολογιῶν και μόντεργων διδασκαλιῶν, οἱ δοποῖες ἀκούγονται ἀπὸ τοῦ ἀμβωνος.

Ἡ διδασκαλία τῆς πραγματικῆς

'Η φωτογραφία δείχνει ἓνα δρόδοδοξο ναὸ στὸ WALTHAKA, τὸ δοποῖον παλαιότερα ἦταν τὸ Κέντρον τῶν 'Ορθόδοξων τῆς Κένυα πρὸ τῶν Μάου — Μάου. Δύσκολα μπορεῖ κανεὶς ἐδῶ γὰ παρακολούθηση τὴν θεία Δειτούργια, σταν δὲν εἰναι καλός.

ἀγάπης τοῦ Θεοῦ ἔχει ἀντικατασταθῆ σὲ πολλὲς Εκκλησίες ἀπὸ τὴν ἀγάπην στὸ χρῆμα και δὲ μοντέρνος ὑλικούς ἔχει ἀκρωτηρίσει και καταβάλει τὴν Εκκλησία.

Η 'Ορθόδοξη Εκκλησία στὴν Κένυα ἔχει ἀνάγκη γὰ κτίσῃ τὸν γαό της πάγω στὸ μοναδικὸ θεμέλιο, τὸ στερεωμένο στὴν Πίστι τοῦ Χριστοῦ. Στὴν μοναδικὴν Πίστι, στὴν Μία Ἀλήθεια, ποὺ θὰ δόηγήσῃ τοὺς Ἀφρικανούς τῆς Κένυα διὰ τὸ Βασιλεῖο τοῦ Βασιλέως τῶν Βασιλέων.

ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΣΤΗΝ KENYA

Ἡ ἐκπαίδευσις στὴν Κένυα ἔδασσισθη σὲ αὐστηρές φυλετικὲς διακρίσεις. Η Κυβεργησις τῆς Κένυα διατηρεῖ τέσσερα διαφορετικὰ και χωτὴν ὑποχρεωτικὴ ἐκπαίδευσι. Τὸ Εὐρωπαϊκό, τὸ Ἀφρικανικό, τὸ Ἀσιατικό και τὸ Ἀραβικό, και μόνον τὰ παιδιὰ τῶν λευκῶν ἀπολαμβάνουν τὴν ὑποχρεωτικὴν ἐκπαίδευσιν. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν παιδιῶν τῶν Ἀφρικανῶν τῆς σχολικῆς ἡλικίας δὲν μορφώνονται καθόλου, διότι, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ λιγοστὰ Σχολεῖα τῆς Κυβεργήσεως, τὰ περισσότερα ἐπιχορηγούμενα ἀπὸ τὸ Κράτος Σχολεῖα τὰ ἔχουν δυτικοὶ Ιεραπόστολοι. Οἱ 'Ορθόδοξοι στὴν Κένυα δὲν ἔχουν πρὸ τὸ παρόν οὔτε κάν δικό τους Σχολεῖο, πρᾶγμα τὸ δοποῖον δφείλεται στὸ χάος ποὺ ἐδημιουργήθηκε κατὰ τὴν ἐ-

ποχὴ τῶν Μάου - Μάου. Οἱ 'Ορθόδοξοι συγαντοῦν πολλὲς δυσκολίες, γιὰ μορφώσουν τὰ παιδιά τους, ἀκόμα, λόγω τοῦ δτι πολλὲς ἀπὸ τὶς Ιεραποστολὲς δέχονται μόνον τὰ παιδὶ τῶν μελῶν τους. Προγειμένου δὲ γὰ δεχθοῦν ἄλλα παιδιὰ ἀπαιτοῦν γὰ προσχωρήσουν στὴν θρησκεία τους και οἱ οἰκογένειες τῶν παιδιῶν. Ετοι λοιπὸν τώρα ἔνεκα τῆς ἐλλειφεως Σχολείων οἱ 'Ορθόδοξοι ἀριθμοῦνται σὲ λίγες μόνον χιλιάδες. Εν τούτοις οἱ Ἀφρικανοὶ στὴν Κένυα δείχνουν μεγάλο ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ δρόδοξο κήρυγμα και τὰ πράγματα θάγισουν πολὺ καλύτερα, ἐὰν μᾶς βοηθήσουν και οἱ ἐδῶ ἀδελφοὶ μας.

Παρ' δλογ ὅτι ἄλλες Ιεραποστολὲς στὴν Κένυα ἔχουν προοδεύσει ἀρκετὰ ὄλικῶς, ἐγ τούτοις πνευματικῶς εἰναι ἀδειες και κούφιες ἐξ αἰτίας τῶν δσων ἔκαγαν στοὺς Ἀφρικανούς στὴν Κένυα τὰ περασμένα πεγγυτα χρόνια, ἀπὸ τότε δηλαδὴ ποὺ ἔφεραν τὸ Εὐαγγέλιο στὴν Κένυα. Πράγματι, «δ θερισμὸς εἰναι πολὺς, ἀλλὰ οἱ ἐργάται εἰναι δλίγοι». Χωρὶς ἀμφιβολία τώρα εἰναι δ καταλληλότερος καιρὸς γὰ ἐκπληρώσουμε τὴν ἔγιολή τοῦ Κυρίου: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάγτα τὰ ἔθνη». Ο λαός μας εἰναι κυριολεκτικῶς πειγαμένος γιὰ τὴν ἀληθινὴ μόρφωσι.

C. K. KIBUE
Φοιτητής Θεολογίας ἐκ Κένυα

ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ

Ἡ ἀνάγκη ἐκμαθήσεως καὶ καλλιεργείας ὑπὸ τῶν Ἱεραποστόλων τῆς γλώσσης τῶν λαῶν, πρὸς τοὺς δόποιους ἀπευθύνουν τὸ κήρυγμα τῆς ἐπιστροφῆς, εἶναι σήμερον παντοῦ ἀνεγνωρισμένη. Ἡ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης τῆς Ψυχολογίας καὶ ἡ ἐμβάθυνσις τοῦ θεολογικοῦ στοχασμοῦ ἐπὶ τῶν σχέσεων λόγου καὶ Ἀποκαλύψεως¹ κατέδειξαν τὴν μεγάλην σημασίαν, τὴν δοποῖαν ἔνεχει ἡ κατὰ τρόπον ἄμεσον καὶ ἀνευ χρησιμοποιήσεως διερμηνέων διατύπωσις τοῦ Ἱεραποστολικοῦ κηρύγματος εἰς τὴν γλώσσαν καὶ θιαγενῶν ἀκροστῶν. Εἰς τῶν βασικῶν λόγων ἀποτυχίας πολλῶν ἐκ τῶν ρωσικῶν Ἱεραποστολῶν τῶν παλαιοτέρων ἐποχῶν ὠφελεῖτο κατὰ κοινὴν διοικογίαν τῶν ἰδίων Ἱεραποστόλων εἰς τὴν ἄγνοιαν τῆς γλώσσης τῶν πρὸς Ἱεραποστολὴν λάδῶν καὶ εἰς τὴν χρησιμοποίησην διερμηνέων². Εἰδικῶς διὰ τὰς χώρας Ἱεραποστολῆς ἡ σημασία τῆς ἐκμαθήσεως τῶν ἔκει διμιουργέων γλωσσῶν καθίσταται ἔτι μεγαλυτέρα, ἢν ἀναλογισθῇ τις τὸν μέγιαν ἀριθμὸν τῶν ὑπαρχόντων ἀγραμμάτων. Πρόσφατος στατιστικὴ ἀναβιβάζει τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀναλφαβήτων ἐν Ἀφρικῇ εἰς 85% τοῦ συνόλου πληθυσμοῦ³.

Ἡ ἐκμάθησις τῶν θιαγενῶν γλωσσῶν δὲν εἶναι ἀπλοῦν τι ἔγχειρημα, συνδέεται δὲ μὲν πλῆθος δλον προβλημάτων. Εἰς τὴν Ἀφρικὴν π. χ. λόγῳ τῆς εἰς τὸ παρελθόν ἀντιθέσεως καὶ πολεμικῆς μεταξὺ τῶν φυλῶν, αἱ φυλετικαὶ διμάδες ἀπεμονώθησαν, ἀποτέλεσμα τοῦ δοποίου ἦτο ἡ γλωσσικὴ διαφοροποίησις καὶ ἡ δημιουργία πλήθους δλου γλωσσῶν. Σήμερον οἱ γλωσσολόγοι ἀριθμοῦν εἰς τὴν Ἀφρικὴν 1000 περίπου γλώσσας⁴. Ποίαν ἐκ τῶν γλωσσῶν τούτων θὰ πρέπῃ σήμερον νὰ ἐκμάθῃ ὁ Ἱεραπόστολος; Διὰ τοῦ ἀποικισμοῦ τῶν λευκῶν καὶ διὰ τῆς σύν τῷ χρόνῳ ἀναπτύξεως τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου ἐνὸς ἀριθμοῦ θιαγενῶν εἰς τὴν θαυματουργίαν αὐτὴν τῶν γλωσσῶν προσετέθησαν καὶ αἱ γλώσσαι τῶν ἀποικιακῶν δυνάμεων. Τὸ πρόσθλημα τῆς δρθῆς ἐκλογῆς τῆς γλώσσης, τὴν δοποῖαν καλεῖται νὰ σπουδάσῃ ὁ Ἱεραπόστολος, εἶναι πολὺ σοθαρόν. Πολλαὶ ἐκ τῶν μνημονευθείσῶν γλωσσῶν, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἔνεκα τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διμιλούντων αὐτάς, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἔνεκα τῆς ἐπαφῆς των μὲ πλέον ἀνεπτυγμένας γλώσσας, ὑποχωροῦν συνεχῶς μέχρις δου ἐκλεψουν. Ἡ ἄγνοια τοῦ φαινομένου αὐτοῦ δύναται νὰ δόηγήσῃ πολλοὺς Ἱεραποστόλους εἰς τὴν καταβολὴν ἀσκόπου μόχου. Ἡ ἐκμάθησις καὶ ἔξειδίκευσις τῶν Ἱεραποστόλων ἐπὶ γλωσσῶν μικρᾶς σχετικῶς ἐκτάσεως δεσμεύει τὸν Ἱεραπόστολον πρὸς μίαν ὡρισμένην μικράν διμάδα ἀνθρώπων, εἰς τρόπον ὡστε νὰ καθιστᾶ τὴν μετάθεσίν του εἰς ἄλλον Ἱεραπόστολον. σταθμὸν σχεδὸν ἀδύνατον. Ἡ δυσκολία αὕτη, καίτοι φαινομενικῶς μικρά, εἶναι κατ' οὐσίαν βαρύνουσα, διότι δυσχεραίνει τὸ ἔργον τῆς ἀνανέωσεως τοῦ προσωπικοῦ, πρᾶγμα τὸ δοποῖον δύναται νὰ δόηγήσῃ εἰς τὴν στασιμότητα τῆς Ἱεραποστολῆς. Τὸ καθῆκον δμως τοῦ

ἱεραποστόλου νὰ διαδώσῃ τὸ Εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἀρα καὶ εἰς τὰς μικράς ἐξ ἀριθμοῦ ψυχῶν φυλάς, ἀποτελεῖ τὸν ἄλλον πόλον τοῦ ζητήματος. Ἡ ἀντίθεσις αὕτη λύεται κατὰ τρόπον μᾶλλον ἵκανοποιητικὸν διὰ τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὰ προγράμματα ἐκπαίδευσεως τῶν Ἱεραποστόλων τῆς ἐκμαθήσεως τῶν ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ σὺν τῷ χρόνῳ δημιουργηθεισῶν τεχνητῶν ἔκεινων γλωσσῶν, αἱ δοποῖαι ὡς δεύτεραι πλέον γλώσσαι δμιλοῦνται ὑπὸ μεγαλυτέρων φυλετικῶν ἐνοτήτων. Ἡ δμιλία τοῦ Ἀπ. Παύλου εἰς Λύστρα, γενομένη οὐχὶ εἰς τὴν γλώσσαν τῶν Λυκαονέων, ἀλλὰ εἰς τὴν Ἐλληνικήν, συνιστᾶ τὸ πρῶτον παράδειγμα τῆς κατηγορίας αὐτῆς. Ἡ λύσις αὕτη, δηλ. τῆς χρησιμοποιήσεως μιᾶς προκειμένης δευτέρας γλώσσης, ἔχει προσέτι τὸ πλεονέκτημα, ὅτι ἀφ' ἐνὸς μὲν δημιουργεῖ ἐν ἐνιαῖον, ὑπερεθνικὸν καὶ διαμεμορφωμένον ἐξ ἐπόψεως χριστιανικῆς δρολογίας ὅργανον συνεννοήσεως τῶν Χριστιανῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ συμφωνεῖ πρὸς τὴν ἐσχάτως ἀνειλημμένην πρωτοθουλίαν τῶν περισσοτέρων κρατῶν περὶ ὑποστηρίξεως καὶ διαδόσεως τῶν δευτέρων γλωσσῶν.

Ο τρόπος ἐκ μαθήσεως μιᾶς γλώσσης ἐνὸς λαοῦ, δοποῖος εύρισκεται εἰς διαφορετικὸν πνευματικὸν ἐπίπεδον τοῦ Εύρωπαίου καὶ ἀνήκει εἰς ἄλλον ψυχολογικὸν κλίμα, δὲν ταυτίζεται μὲ τὸν τρόπον σπουδῆς μιᾶς τῶν εύρωπαϊκῶν γλωσσῶν. Ἡ συντακτικῶς καὶ γραμματικῶς δρθή παράθεσις τῶν λέξεων δὲν ἐπαρκεῖ, διὰ νὰ καταστήσῃ τὸ περιεχόμενον τοῦ κηρύγματος κατανοητόν. Ἡ ἀφηρημένη σκέψις, τόσον προσφιλής εἰς τὸν Εύρωπαίον, ὅχι μόνον δὲ εύρισκει ἀνταπόκρισιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀφρικανοῦ ἢ Ἀσιάτου, ἀλλὰ τοῦ εἶναι πολλάκις ἀποκρουστική. Πλῆθος κατὰ λέξιν μεταφράσεων Κατηχήσεων ἢ προσευχῶν ἀποστηθίζονται μὲν ὑπὸ τῶν νεοφωτίστων, χωρὶς δμως νὰ γίνωνται ἐν τῷ συνόλῳ των κατανοηταί. Ο Ἀφρικανὸς καὶ Ἀσιάτης συνηθίζει νὰ ἐκφράζηται κατὰ τρόπον ἐποπτικὸν⁵. Ἡ χρησιμοποίησις εἰκόνων διὰ τὴν ἐπένδυσιν τῶν νοημάτων του εἶναι τὸ σύνηθες εἰς τὰς χώρας αὐτάς. Καλεῖται δθεν ὁ Ἱεραπόστολος πέραν τῆς συνήθους σπουδῆς νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ διανοητικὸν περιθάλλον τῶν θιαγενῶν καὶ νὰ προσπαθήσῃ νὰ προσοικειωθῇ τὸν τρόπον σκέψεως καὶ ἐκφράσεως αὐτῶν. Ο πρόσθετος οδός μόχθος θὰ ἀνταμειφθῇ πλουσιοπαρόχως κατὰ τὴν ἀσκησιν τοῦ Ἱεραποστολικοῦ του λειτουργήματος, δταν θὰ διαπιστώῃ δτι τὸ κήρυγμα του μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἱεραποστολῆς ἀποδίδει καρπόν.

Ἡ καλλιέργεια τῆς γλώσσης ἀποτελεῖ, ὅν δχι δι' δλοὺς τοὺς Ἱεραποστόλους, τούλαχιστον δι' ωρισμένους ἐξ αὐτῶν, ἐν ἐπιτακτικὸν καθῆκον. Προϋπόθεσις πάσης μεταφραστικῆς ἐργασίας, τόσον ἀναγκαίας διὰ τὴν προώθησιν καὶ ἐμπέδωσιν τοῦ Ἱεραποστολικοῦ ἔργου, εἶναι ἡ δλοτελής γνῶσης τῆς γλώσσης. Ἔαν δρθή μετάφρασις διὰ πᾶν κείμενον ἔχῃ μεγάλην σημασίαν, διὰσφα-

λής μετάφρασις τῶν θρησκευτικῶν κειμένων τῆς Ἀγ. Γραφῆς κλπ. εἰναὶ τι τὸ ὅκρως ὀνταγκαῖον. Ἐπειδὴ τὰ θρησκευτικά κείμενα διὰ τῆς συχνῆς ἐπαναλήψεως ἀποστηθίζονται ἐν δλῷ ἢ ἐν μέρει, ἔχει μεγάλην παιδαγωγικήν σημασίαν ἢ ἀπομνημόνευσις ἐνδὲ δρθῶς μεταφρασμένου κειμένου. Περιττὸν νὰ ὀνταφέρωμεν δτὶ λανθασμένη μετάφρασις περικλείει τὸν κίνδυνον παρεξηγήσεων καὶ γίνεται πολλάκις ἀφορμὴ ἀφανῶν ἢ ἐμφανῶν αἰρέσεων. Ἡ καλλιέργεια ἐπὶ πλέον τῆς γλώσσης εἰς τὴν σημειρινήν μας ἐποχὴν ἔξυπηρετεῖ καὶ ἀλλην τινὰ σκοπιμότητα. Ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν ἀποικιακῶν λαῶν καὶ ἡ ὀσημέραι ἀναπτυσσομένη ἔθνική ουνείδησις φέρει ἀφεύκτως μεθ' ἔαυτῆς καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν δημιουργίαν γλώσσαν. Γλωσσολογικαὶ ἔργασίαι ἔκπονθεῖσαι ὑπὸ τῶν ἱεραποστόλων, ἀποδεικνύουν κατὰ τρόπον πειστικὸν δτὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ὀντρώπων αὐτῶν δὲν πειρωρίζετο μόνον εἰς τὴν ἄγρευσιν ψυχῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν προώθησιν τῆς πολιτιστικῆς ὑποθέσεως τοῦ λαοῦ ἐν μέσῳ τοῦ δποίου εἰργάζοντο⁶. Τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἐπιχειρήματος αὐτοῦ βλέπομεν σήμερον πολλαχῶς ἐπαληθευομένην, διὰ τινῶν φιλικῶν πρὸς τὴν ἱεραποστολὴν διακηρύξεων ἐκ μέρους ἀρχηγῶν τινῶν νέων κρατῶν, εἰς τὰς δποίας ὑπογραφμίζεται ἡ ὑπὸ τῆς ἱεραποστολῆς καταθληθεῖσα ἐκπολιτιστικὴ προσπάθεια. Εἰς τὴν δρθόδοξον ἱεραποστολικὴν παράδοσιν ἔχομεν ἐν φωτεινὸν παράδειγμα εἰς τὸν τομέα αὐτόν, τὴν ὄντως πλουσίαν ρωσικὴν γραμματείαν τοῦ 19ου αἰῶνος περὶ τῆς γλώσσης καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Κίνας. Ἡ ἀνθησίς τῆς Σινολογίας ἀρχεται διὰ τοῦ Ὑακίνου Μπιτσούριν (Bieurin, 1777 — 1853), ἀρχηγοῦ τότε τῆς ρωσικῆς ἱεραποστολῆς ἐν Κίνᾳ. Τὸ κλασσικὸν του ἔργου «Περὶ τῶν λαῶν τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας» ἐπινεξεδόθη εἰς τὴν ρωσικὴν τὸ 1950. Ὁ διάδοχος αὐτοῦ Πέτρος Καμένσκι (Kamenskij, 1733 — 1845) διὰ τῶν συνεργατῶν του Δ. Σιβίλλωφ (Sivillov), ἀργότερον ἀρχιμανδρίτου Δανιήλ, καὶ Ζ. Λεοντέφσκι (Leont'evskij), προώθησαν τὸ ἔργον τοῦ Μπιτσούριν. Ἡ κυρία δμως ἀνθησίς ἔλασθε χώραν ἐπὶ Παλλαδίου Καφάρωφ (Kafarov) (1817 — 1878) μὲ τοὺς συνεργάτας του Ζαχάρωφ (Zacharov), τὸν βραδύτερον καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πετρουπόλεως Φ. Βασίλιεφ (Vasil'ev), τὸν Ιατρὸν Α. Τατάρινωφ (Tatarinov) καὶ τὸν ἀρχιμανδρίτην Γιούρη Κάρπωφ (Karpov)⁷.

Ἐν γλωσσολογικὸν πρόβλημα ἀμέσως συνδεόμενον πρὸς τὴν κήρυξιν τοῦ Εὐαγγελίου εἰναι ἡ χριστιανικὴ ὁρολογία⁸. Καίτοι τὸ πρόβλημα αὐτὸ δῆκει ούσιαστικῶς εἰς τὴν προηγουμένην παράγραφον, ἔνεκα τῆς μεγάλης του σημασίας ἔξετάζομεν αὐτὸ κεχωρισμένως. Πᾶσα γλώσσα διαμορφώνεται ἀναλόγως πρὸς τὴν ἴστορίαν καὶ τὸ ἐν γένει περιθάλλον τοῦ λαοῦ, δ. δποίος τὴν δημιλεῖ. Τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα, κατ' ούσιαν διάφορον πρὸς τὰ κατηγορήματα σκέψεως τοῦ λαοῦ ἱεραποστολῆς, φέρει μεθ' ἔαυτοῦ ἐν πλήθος νέων ἰδεῶν. Ἡ διατύπωσις τῶν ἰδεῶν αὐτῶν δημιουργεῖ τὸ πρόβλημα τῆς δρολογίας.

λογίας εἰναι μεγάλη, διότι ἀποτελεῖ τὸ κύριον δργανὸν συνεννοήσεως καὶ ἐπαφῆς μεταξὺ τῶν Χριστιανικοὶ δροὶ οἱ δποῖοι εἰς διαφόρους περιοχὰς ἀποδίδονται κατὰ διαφορετικὸν τρόπον ἢ ἐκφράζουν ἐκάστοτε διαφορετικὰς ἐννοίας δύνανται νὰ προκαλέσουν μεγάλην σύγχυσιν μεταξὺ τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος. Ἡ διαφορετικὴ κατανόησις τῶν δρων φύσις καὶ πρόσωπον μεταξὺ ἀλεξανδρινῆς καὶ ἀντιοχειανῆς Σχολῆς κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα ἀπετέλεσε τὴν κυριωτέραν αἰτίαν τῶν γνωστῶν ἔκεινων μεγάλων θεολογικῶν διχογνωμιῶν. Ἐάν ἡ συνήθεια τῶν πρωτογόνων λαῶν, οἱ δποῖοι ταυτίζουν ὄνομα καὶ πρᾶγμα⁹, δὲν ληφθῆ ὑπ' ὅψιν καὶ δὲν ἀντιμετωπισθῆ διὰ μιᾶς σοφῶς ἐκλεγμένης δρολογίας, δ. κίνδυνος τοῦ συγκρητισμοῦ εἰναι μέγας. Ἡ παραγνώρισις τοῦ γεγονότος δτὶ δ. Χριστιανισμὸς δὲν εἰναι μόνον θρησκεία ἀπευθυνομένη εἰς τὸ συναίσθημα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν δλον ἀνθρωπὸν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ παραπέλησις διατυπώσεως μιᾶς αὐτηρῶς διαγεγραμμένης δρολογίας δύνανται εύκόλως νὰ δηγήσῃ εἰς θεολογικὰς παρερμηνείας καὶ αἰρέσεις. Ἡ μέριμνα λοιπὸν διὰ τὴν εύθυς ἔξ ἀρχῆς διατύπωσιν μιᾶς δρθῆς δρολογίας εἰναι βασικὸν καθῆκον τῆς ἱεραποστολῆς. Πρὸς τὴν ἔργασίαν αὐτὴν συνδέονται δύο προθληματα, ἐν παιδαγωγικὸν καὶ ἐν γλωσσολογικόν. Τὸ παιδαγωγικὸν συνίσταται εἰς τὴν ἀπαίτησιν δημιουργίας μιᾶς δμοιογενοῦς δρολογίας. Πρέπει δμως ἡ δμοιογένεια αὐτῇ νὰ ἔξικνηται εἰς μίαν ταύτισιν τῶν ὑπὸ τῆς δρθόδοξου ἱεραποστολῆς διατυπουμένων δρων πρὸς τοὺς ἥδη ὑπάρχοντας δρους τῶν ἀλλων Ὁμολογιῶν ἢ τῶν προκειμένων μὴ χριστιανικῶν θρησκειῶν; Δὲν πεικλείει τὸ ταύτισις αὐτῇ τὸν κίνδυνον μιᾶς συγχύσεως μεταξὺ τῶν Ὁμολογιῶν καὶ τῆς δημιουργίας ἐνός κλίματος δμοιογιακῆς ἀδιαφορίας, τόσον ἀσυμφόρου κατὰ τὴν πρώτην κυρίως περίοδον ἀναπτύξεως μιᾶς Ἐκκλησίας; Ἡ δρολογιακὴ διαφοροποίησις δὲν ἀποτελεῖ ἀρα γε τὸ καλλίτερον παιδαγωγικὸν μέσον συνειδητοποίησεως τῶν μεταξὺ τῶν Ὁμολογιῶν ὑφισταμένων διαφορῶν; Δεδικαιολογημένως δμως δημιουργεῖται ἐπίσης τὸ ἔρωτημα, μέχρι ποίου σημείου δύνανται νὰ φθάσῃ ἡ δρολογιακὴ αὐτὴ διαφοροποίησις; Πρέπει διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τῆς Ἀγ. Τριάδος κλπ. νὰ διατυπωθοῦν νέοι δροὶ ἢ ἐπιβάλλεται ἐνταῦθα ἡ εύθυγράμμισις τῆς δρολογίας μας πρὸς τὰς ἥδη ὑπαρχούσας δρολογίας τῶν ἀλλων Ἐκκλησιῶν; Θεωρουμένης τῆς ἔκλογης μέσης τινὸς λύσεως ὡς πλέον προσφορωτέρας, ἔρωταται: ποῖαι ἀρχαὶ πρέπει νὰ ἐπικρατήσουν ὡς δηδηγοὶ διὰ τὴν δρθήν λύσιν τοῦ προθλήματος; Εἰς περίπτωσιν ἐπικρατήσεως τῆς ἀπόψεως δτὶ ἡ δρθόδοξος δρολογία πρέπει νὰ διαφέρῃ μόνον ἔκει δπου ὑφίστανται δογματικαὶ διαφοραὶ μὲ τὰς ἀλλας Ἐκκλησίας, ἀναφύεται τὸ πρόθλημα τῶν μεταφράσεων τῆς Ἀγ. Γραφῆς. Πρέπει δ. Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία νὰ ἀναλάθῃ τὸ ἐπίπονον ἔργον τῆς μεταφράσεως τῶν Ἀγ. Γραφῶν ἢ νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὸ δλοέν αὐξανόμενον διομολογιακὸν πνεῦμα υἱοθετήσεως κοινῆς μεταφράσεως μὲ τὸν

κίνδυνον παρεμβολής καὶ διεισδύσεως δρων ξένων πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτῆς διατυπωθέντας;

Τὸ ἀνωτέρῳ μνημονεύθεν ὡς δεύτερον πρόσθλημα, δηλ. τὸ γλωσσολογικόν, συνίσταται εἰς τὴν σύμφωνον πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν Ιθαγενῶν γλωσσῶν διατύπωσιν τῶν νέων δρων. Ἡ εἰς τὸ παρελθόν ὑπὸ τῶν Καθολικῶν καὶ Προτεσταντῶν πρόχειρος ἐκλογὴ καὶ διατύπωσις εἰς τὰς Ιθαγενεῖς γλώσσας τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν δημιουργεῖ σήμερον τὴν ἀνάγκην μιᾶς γενικῆς ἐπανεξετάσεως τοῦ ὅλου προθλήματος, διότι πολλοὶ τῶν διατυπωθέντων δρων δὲν ἀποδίδουν ἐπαρκῶς τὸ ἀληθινόν των νόμημα¹⁰. Ἡ τοιαύτῃ ἀλλαγῇ συναντᾷ σήμερον τεραστίας δυσκολίας, διότι τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα, καλῶς ἡ κακῶς, ἔχει ἥδη συνηθίσει καὶ οἰκειοποιηθῆ τοὺς παλαιοὺς δρους. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρῳ συνάγεται τὸ βαρὺ καθῆκον τῶν Ὁρθοδόξων ἱεραποστόλων διὰ μίαν εύσυνεδητὸν καὶ προσεκτικὴν μεταφραστικὴν ἐργασίαν. Ὁ βιασμὸς καὶ ἡ κακοποίησις πά-

λιν μιᾶς γλώσσης διὰ τῆς ἐπιθολῆς ξενικῶν νεολογισμῶν, ὡς ἔγένετο εἰς τὸ παρελθόν μὲ τὴν διείσδυσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, δὲν εἶναι πλέον ἐπιτρεπτά. Ἐὰν παλαιότερον τὸ γεγονός τοῦτο συνήντα μόνον τὰς φυσικὰς δυσκολίας ἔκ τοῦ ὑπάρχοντος διαφορετικοῦ γλωσσικοῦ αἰσθητηρίου διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν ξένων λέξεων, σήμερον συναντᾷ πλῆθος ὅλον ἐμποδίων. Ἡ ἐπιστήμη τῆς γλωσσολογίας δὲν ἐπιτρέπει πλέον τοιαύτας πρωτοθουλίας. Τὸ International Institute of African Languages and Cultures ἔνδιαφέρεται καὶ ὑποστηρίζει τὴν διατήρησιν τῆς καθαρότητος τῶν ἀφρικανικῶν διαλέκτων. Τὸ θασικώτερον δύως ἐμπόδιον εἶναι αὐτοὶ οὗτοι οἱ χειραφετηθέντες πλέον ἀποικιακοὶ λαοί, οἱ ὅποιοι θά ίδουν μὲ μεγάλην δυσμένειαν τὴν εἰσροήν εἰς τὴν γλώσσαν των ἐνὸς πλήθους ξένων δρων μὴ ἐξυπηρετούντων τούλαχιστον βιομηχανικά ἢ οἰκονομικά συμφέροντα.

ΗΛΙΑΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ

Π Α Ρ Α Π Ο Μ Π Α I -

1. Hermann Noack, Sprache und Offenbarung, Gütersloh, 1960.
2. Hans-Rudolf Müller-Schwefe, Die Sprache und das Wort, Hamburg, 1961.
3. Wilhelm Schneemelcher, Das Problem der Sprache in Theologie und Kirche, Referate v. Deutschen Evangelischen Theologentag 27.—31. Mai 1958 in Berlin, Berlin 1959.
4. Fritz Schirch, Sprache und Religion, εἰς: «Solange es heute heißt», Festgabe für R. Hermann, 1957.
5. Pravoslavnyj Sobesednik, 1887, II σ. 329. Josef Glazik, Die russisch-orthodoxe Heidenmission seit Peter dem Grossen (Missionswissenschaftliche Abhandlungen und Texte, Bd. 19), Münster (Westf.), 1954, σελ. 44, 59, 73, 78, 116, 137, 140, 166, καὶ 207.
6. Soziale Arbeit für Afrika, Vorträge der 7. katholischen sozialen Woche 1961/62, Essen, 1962 σελ. 102.
7. Walbert Bühlmann, Ofmcap, Africa, gestern, heute, morgen, (Herder-Bücherei, Bd. 86), Freiburg 1960, σελ. 16.
8. Walbert Bühlmann, Ofmcap, Die christliche Terminologie als missionsmethodisches Problem, (Neue Zeitschrift für Missionswissenschaft, Supplementa I), Freiburg / Schweiz 1950, σελ. 25.
9. Πρβλ. τοὺς 56 τόμους τῆς Revue Internationale d' Ethnologie et de Linguistique Anthropos, Societas Verbi Divini (SVD).
10. Josef Glazik, ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 62 ἔξ.
11. P. H. Bernard, SJ, Comment s'est posé le problème du vocabulaire chrétien en Chine, Bulletin cath. de Pékin, 22 (1935), σελ. 469-481.
12. G. W. Broomfield, The Re-Bantuization of The Swahili-Language, Africa 4 (1931), σελ. 77-85.
13. E. Brutzer, Bibelübersetzung und Schwierigkeiten bei Ausführung derselben, Jahrbuch der Sächsischen Missionskonferenz, 1905, σελ. 44-57.

Β Ι Β Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι A

- O. Dempwolff, Die Übersetzung der Bibel in Sprachen Africas, und der Südsee, Evangelisches Missionsmagazin, 77 (1933), σελ. 322-335.
- H. Fricke, Christliche Grundbegriffe in ihrer Besonderheit gegenüber Fremdreligionen. Evangelische Missionszeitschrift, 5 (1944), σελ. 193-205, 225-233.
- F. Gleiss, Über biblische Grundbegriffe in der Schambala-Sprache, Evangelisches Missionsmagazin, 82 (1938), σελ. 93-96, 121-128.
- H. Huppenbauer καὶ H. Wyder, Gottes Wort in heidnischer Sprache, Basler Missionsstudien, Neue Folge, Heft 15, Basel, 1937.
- St. Lehner, Missionsstudie zur Bibelübersetzung, Neue Allgemeine Missionszeitschrift, 6 (1929), σελ. 257-269, 305-316.
- C. Meinhof, Christliche Gedanken in afrikanischer Sprache, Neue Allgemeine Missionszeitschrift, 14 (1937), σελ. 212-221, 244-253, 279-286.
- Das Missionarische Sprachproblem, Allgemeine Missionszeitschrift, 33 (1906), σελ. 205-216.
- Die Christianisierung der Sprachen Afrikas, Basler Missionsstudien, Heft 28, Basel 1905.
- Afrikanische Bibelübersetzungen, Basler Missionsstudien, Neue Folge, Heft 1, Basel 1926.
- C. Schumann, Wie sind biblische Begriffe in eine heidnische Sprache zu übertragen? Evangelisches Missionsmagazin, 66 (1922), σελ. 95-104.
- W. Senft, Comment nous avons apporté la Bible aux païens? Neuchâtel, 1931.
- W. Wanger, Catholic Zulu Terminology, Marrianhill, 1913.
- Theodor-Wilhelm Danzel, Kultur und Religion des primitiven Menschen, Stuttgart, 1924, σελ. 20.
- Walbert Bühlmann, Ofmcap, Die christliche Terminologie als missionsmethodisches Problem, (Neue Zeitschrift für Missionswissenschaft, Supplemental I), Freiburg, Schweiz, 1950, σελ. 380-392.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΟΡΕΑΣ

B.

PAX SILLANA

Μετά τήν συντριβήν τῶν ἀλλών βασιλείων ἐγκατεστάθη ἡ Pax Sillana, ἀποδᾶσσα εὐεργετική διὰ τῶν πολιτισμῶν. Αἱ σχέσεις πρὸς τὴν Κίναν κατέστησαν τῷρα φιλικώταται μὲν ἀποτέλεσμα τῆς ἀφομοίωσιν τοῦ κινεζικοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ λατρεία δημώς τῆς Κίνας ἦδη τείνει γὰρ ἀποδῆται κίνδυνος διὰ τὴν ἐλεύθερίαν τοῦ πνεύματος. Τὸ πολίτευμα ἔξειλίχθη εἰς αὐληρογυμνήν βασιλείαν. Τὸ ἔδαφος ἀγήκει δλόκληρον εἰς τὸ κράτος, τὸ δποῖον διανέμει τοῦτο εἰς τοὺς πολίτας ἀγαλόγως. Τὸ ἔκπαιδευτικὸν σύστημα Hwarang do παρακαμάζει τῷρα. Ἀντ' αὐτοῦ ἔθνικὸν πανεπιστήμιον διδάσκει τοὺς Κινέζους κλασσικούς. Τῷ 788 ἐνεκαινιάσθη σύστημα ἔξετάσεων διὰ τὴν πρόσληψιν τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων βασισμένον εἰς τοὺς κλασσικούς τούτους. Τὸ σύστημα αὐτὸν ἐπέζησε μέχρι τὰ τέλη τοῦ 19ου αἰώνος. Οἰσσδήποτε κατεῖχε καλὰ τοὺς κλασσικούς εἶχεν ἔξησφαλισμένην θέσιν ἀνεύ ἀλλών διατυπώσεων. Ἡ ἐποχὴ γενικῶς χαρακτηρίζεται ἀπὸ ἄνθησιν δλων τῷρα ἐπιστημῶν. Διαπρεπεῖς φιλόλογοι ζοῦν τῷρα. Ἀγαπτύσσονται ἡ λατρική, ἡ ἀριθμητική, ἡ στρατιωτική τέχνη, ἡ νομική, ἡ ἀστρονομία, αἱ καλαὶ τέχναι. Ὁ Βουδδισμὸς θεωρεῖται ἀπαραίτητος διὰ τὴν προσωπικὴν εὐημερίαν καὶ τὴν πρόσδοτον τοῦ κράτους. Χαρακτηριστικὰ τῆς περιόδου εἴναι τὸ ὑπέροχον σπήλαιον—γαδὸς θουδδιστικός—seok-kut-am καὶ ἡ ἔξοχος σκέψις τοῦ θουδδιστοῦ ιερέως Won-Hyeo.

Ἡ ἄνθησις τοῦ πολιτισμοῦ ἔφερε μαζὶ τῆς τὴν τρυφὴν καὶ ἡ τρυφὴ τῆς ἔξασθέντιν τοῦ Silla. Ἐπὶ τοῦ ἔδαφους τοῦ koguryo ἀνέκυψε τὸ νέον κράτος Pallhae, τὸ δποῖον ἐπεκταθὲν ἥπειλησε καὶ αὐτὴν τὴν Kleyan. Τέλος δημώς κατεστράφη διὰ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Kran (Khitan) τῷ 926. Ἔκτοτε τὸ ἔδαφός του (μέρος τῆς νοτίου Manzoupiriaς) ἀπωλέσθη δριστικῶς διὰ τὴν Κορέαν. Λόγῳ τῆς ἔξασθεντιν τοῦ Silla τὰ κράτη Paikche καὶ Koguryo ἀνεστήθησαν. Τῷ 936 δημώς τὸ Paikche διελύθη δριστικῶς ἀπὸ τὸ Koguryo, ἐνῷ τῷ 935 ἦδη τὸ Silla εἶχεν ἐγνωθῆ μὲ τὸ Koguryo. Ὁ ἐπιτυχῶν τὴν νέαν ἐνοποίησιν τῆς χώρας Wan Kong ἐγένετο ἰδρυτὴς τῆς δυναστείας Koryo (946 - 1392).

ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ KORYO, ΧΡΥΣΗ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΚΟΡΕΑΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Παρὰ τὰς ἔσωτερικὰς διαιμάχας τῆς ἀρχῆς τῆς περιόδου αὐτῆς καὶ τὴν κατασταλεῖσαν ἐπανάστασιν τῶν δουλοπαροίκων, ἐπεκτατικὸν τὸ κράτος υἱοθέτησε τὸ πνεῦμα τοῦ Koguryo. Δυστυχῶς αἱ ἀλλεπάλληλοι ἐπιδρομαὶ ἔγενον φύλων δὲγ ἀφησαν τὸ ἔθνος ἥσυχον.

Αἱ καταστροφαὶ, τὰς δποίας ἐπέφερον οἱ ἐπι-

δραμόντες Kran (Khitan), συνεπληρώθησαν ἀπὸ τὰς συνεχεῖς ἐπιδρομὰς τῶν Μογγόλων. Τῷ 1231 εἰσέβαλον οἱ Μογγόλοι μὲν συνέπειαν τὴν καταφυγὴν τοῦ Κορεάτου βασιλέως εἰς μικρὸν νῆσον, τὸ μόνον κατ' οὐσίαν ἐλεύθερον ἔδαιφος τῆς Κορέας, ἵδια μετὰ τὰς ἐπιδρομὰς 1253-55. Μὲν τὰς ἐπιδρομὰς αὐτὰς ἐπῆλθε πλήρης καταστροφὴ τῶν μηνιμέλων τοῦ παρελθόντος. Οἱ Μογγόλοι κατακτηταὶ κατέβαλον προσπαθείας ἔξαλειψεως τῆς ἔθνικῆς συνειδήσεως. Μέσα δημῶς ἀπὸ τὰ ἐρείπια ἐφούγτωσεν ἡ θρησκευτικὴ πίστις τοῦ ἔθνους. Ὁ Βουδδισμὸς ἔθεωρήθη ὡς ἡ μόνη ἐλπὶς τοῦ ἥττηθέντος λαοῦ. Τῷ 1274 (Kublai Khan) οἱ Μογγόλοι ἡγάγκασαν τοὺς Κορεάτας νὰ συγεκστρατεύσουν κατὰ τῶν Ιαπώνων. Ἡ ἐπίθεσις δημώς ἀπεκρούσθη. Βαθμηδὸν κατόπιν τούτου οἱ Μογγόλοι, λόγῳ τῆς ἔσωτερηκῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς ἔξεγέρσεως τῶν Σιγῶν, ἔξησθένησαν (μέσα 14ου αἰ.). Μὲ τὴν εὑκαιρίαν αὐτὴν οἱ Κορεάται ἀνέκυψαν.

Παρὰ τὰς ἔθνικὰς περιπετείας, δι πολιτισμὸς τῆς περιόδου Koryo ὑπῆρχεν ἰδιαιτέρως ὑψηλός. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἐσημειώθη πλήρης ἀνάμειξις τῶν ἔνεγνω πολιτιστικῶν ἐπιδράσεων καὶ τῶν θιαγενῶν στοιχείων. Ἡ ἔκπαιδευσις, καίτοι περιοριζομένη εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις, προώδευσε διὰ τοῦ ἔθνικοῦ πανεπιστημοῦ, τῶν κρατικῶν σχολῶν τῆς ἐπαρχίας καὶ τῶν πολλῶν ἰδιωτικῶν τῆς πρωτευούσης. Τὸ βάρος τῶν σπουδῶν ἔπεσε καὶ πάλιν εἰς τοὺς Κινέζους κλασσικούς. Αἱ ἐπιστῆμαι προήχθησαν μεγάλως. Ήλιακαὶ κηλιδεῖς παρετηρήθησαν μεταξὺ 1024 καὶ 1383, ἐνῷ εἰς τὴν Εὔρωπην διὰ πρώτην φορὰν τῷ 1610. Ὁλας ἰδιαιτέρως ἀξιοτελεῖτος ἐφεύρεσις εἴναι ἡ τῶν πρώτων κινητῶν τυπογραφικῶν στοιχείων τῷ 1232 (Τουτεμέργιος 1450). Πλῆθος διελίων ἐπιπώθησαν, ἵδια δουδδιστικῶν, μεταξὺ τῶν δποίων ἡ περίφημος Tripitaka Koreana (δουδδιστικὸς κανόνης), ἡ χαρακθεῖσα κατὰ τὰ ἔτη 1237 - 1252 καὶ ἐπὶ τῶν δύο ἐπιφανειῶν 80.000 ξυλίων πινακίδων. Τὸ ἔργον φυλάσσεται ἀνέφαφον δια ἔθνικὸς θησαυρὸς ἐν Hae-in-Sa. Παγκοσμίως γνωστὴ ἔξι ἀλλοι εἴναι ἡ πορσελάνη τῆς περιόδου ταύτης (celadon).

Ἡδη εἰς τὴν περίοδον αὐτὴν οἱ φεουδάρχαι εὑρίσκονται εἰς τὸ κατακόρυφον τῆς δυνάμεως των καταπιέζοντες τοὺς δουλοπαροίκους. Ὁ Βουδδισμὸς ἀποτελεῖ πλέον τὴν ἔθνικὴν θρησκείαν. Ὁ αὐλῆρος προέρχεται ἀπὸ τὰς ἀνωτέρας τάξεις, ἐνῷ οἱ ναοὶ πληθύνονται καταπληκτικῶς καὶ ἀποκτοῦν τεραστίας περιουσίας. Κατὰ τὰ τέλη δημώς τῆς δυναστείας ἡ προϊόντα διαφθορὰ τοῦ πανισχύρου ιερατείου, ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ Neo-Koimφουκιανισμοῦ καὶ ἡ ἀνάμειξις τοῦ Βουδδισμοῦ μὲ τὴν οἰωνοσκοπίαν καὶ τὴν γεωμαντείαν ἐπέφερον τὴν κατάπτωσιν τοῦ Βουδδισμοῦ. Ἔξ αλλοι καὶ ἡ δλη δυναστεία ἔχει ἀδυνατίσει λόγῳ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Μογγόλων καὶ τῶν ἐπιθέσεων τῶν Ιαπώνων πειρατῶν, καθὼς καὶ τῶν ἀποτ-

μων οίκονομικῶν μεταρρυθμίσεων. Ἀφορμὴ διὰ τὴν πτώσιν της ἔδωσεν ἡ ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀποφασισθεῖσα τερατώδης ἐπιδρομὴ κατὰ τῆς Κίνας· ὁ σταλεὶς ὡς ἀρχιστράτηγος κατ’ αὐτὴν Yi Song Ke ἐπαναστατήσας κατέλυσε τὴν δυναστείαν, γεγόμενος ὁ ἕδιος ἀρχηγὸς τῆς περιόδου τῆς δυναστείας Yi (1392—1910).

Η ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΤΩΝ ΥΙ, Ο ΚΟΜΦΟΥΚΙΑΝΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΗΔΑΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΟΡΕΑΣ

Ἡ Κορέα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς δυναστείας αὐτῆς ἐγένετο γνωστὴ ὡς Tscho Son. Ἡ διαφθορὰ τῶν δουδούστων ἵερέων, θεωρηθεῖσα ὡς κίνδυνος διὰ τὸ ἔθνος, ἐπέφερε τὴν ἀλλαγὴν τῆς κοινωνικῆς βάσεως. Ὁ Κομφουκιανισμὸς παίρνει τώρα τὴν θέσιν τοῦ Βουδισμοῦ, τοῦ δποίου ἡ ἐπιρροὴ διὰ σειρᾶς περιοριστικῶν μέτρων ἔξανεμίζεται.

Ἄρχικῶς ἡ λάμψις τῆς παρελθούσης δυναστείας ἀπετέλεσε στοιχεῖον προαγωγῆς τοῦ πολιτισμοῦ, ἐνῷ δραδύτερον δὲ Κομφουκιανισμός, λόγῳ περιορισμοῦ τῆς σκέψεως εἰς τὰ ὑπὸ τῶν προγόνων προκαθωρισμένα πλαίσια, ἀνέστειλεν αὐτὴν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς περιόδου δὲ ἐστεμένος σοφὸς Se Jong διέγας (1410-1450) συγένδαλεν δύον οὐδεὶς ἄλλος εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Κορέας διὰ τῆς ἰδρύσεως ἐπιστημονικῶν ἴνστιτούτων ἐντὸς τῶν ἀγακτόρων. Ὑπὸ τὴν καθοδήγησαν τοῦ ἀνεκαλύθμησαν ὑδραυλικὸν ὠρολόγιον τῷ 1437, μετρητὴς δροχῆς τῷ 1441, (ἐνῷ εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπὸ τοῦ Castelli τῷ 1639), προήχθη ἡ μουσικὴ τῆς ἐποχῆς καὶ συνετάγη ἡ κολοσσαία ἐκ 365 τόμων ἱατρικὴ ἐγκυκλοπαιδεία τῷ 1445. Ἡ μεγαλυτέρα δημος συμβολὴ τοῦ Se Jong εἰς τὸν πολιτισμὸν τῆς Κορέας είναι ἡ ἐφεύρεσις τοῦ κορεατικοῦ «ἀλφαράγτου» (Hangul) τῷ 1446 ἀποτελουμένου ἐξ 28 γραμμάτων. Τὸ «ἀλφάράγτον» τοῦτο χρησιμοποιούμενον μαζὶ μὲ περιωρισμένον ἀριθμὸν κινεζικῶν στοιχείων κατεπολέμησε τὴν προσπάρχουσαν ἀναρχίαν εἰς τὴν γραφήν.

Τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα παρέμεινε βασικῶς τὸ ἕδιον, μὲ τὴν διαφορὰν διὰ τὸ ἔθνικὸν Πανεπιστήμιον (Song-Gyun-Kwan) κατέστη προπύργιον τοῦ Κομφουκιανισμοῦ. Ἐξ ἄλλου ἰδρύθησαν 600 περίπου ἕδιωτικαὶ σχολαὶ, αἱ δποῖαι, ἐνῷ ἀρχικῶς ἐδοήθησαν εἰς τὴν τόγωσιν τῆς πνευματικῆς ζωῆς, τελικῶς ἀπέβησαν ἐσταῖαι ἐρίδων.

Ἡ τραγικὴ μοῖρα δημος τοῦ ἔθνους δὲν τὸ ἀφῆκεν ἡσυχον. Τῷ 1592 οἱ Ἱαπωνες κραταιωθέντες διὰ τῆς διοικήσεως τοῦ μεγάλου Χιντεγιόσι, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς διελεύσεως ἐναντίον τῶν Σιγῶν, καταλαμβάνονταν τὴν Κορέαν ἐπιφέροντες ἀνυπολογίστους ζημίας. Ἡ καταστροφὴ δημος τοῦ ἱαπωνικοῦ στόλου ὑπὸ τοῦ Yi Sun Sin ἡγουμενού τῶν πρώτων θωρηκτῶν τοῦ κόσμου (πλοῖα χελῶνες) προεκάλεσε τὴν ὑποχώρησιν τῶν Ἱαπωνῶν προσωρινῶν. Νέα ἐπιδρομὴ τῶν τῷ 1597 ἐσώρευσε γένα ἐρείπια. Τὸ ἀποφασιστικὸν κτύπημα ἐναντίον τῶν ἔδωσεν δὲ ἕδιος δ Yi Sun Sin μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χιντεγιόσι (1598).

Συγέπεια τῶν ἐπιδρομῶν αὐτῶν ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τὸν ἐπόμενον αἰῶνα τελεία ἀπομόνωσις τῆς Κορέας (Hermite Kingdom).

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΔΥΣΙΝ. Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΓΝΩΣΤΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΡΕΑΝ

Μετὰ ἀπὸ νέας ἐπιδρομᾶς, τῶν Nüehen αὐτὴν τὴν φοράν, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 17ου αἰῶνος, ἤρχισεν ἡ κορεατικὴ ἀναγέννησις μὲ προσπάθειαν ἐξυψώσεως πνευματικῆς. Ἐναντίον τῆς παγαρχαίας λατρείας τῆς πολιτιστικῶς ἀνιωτέρας Κίνας ἡγέρθη ἐπὶ τέλους ὁ κορεατικὸς ἔθνικισμός. Πρὸ τοῦ ρεύματος αὐτοῦ ἡ κομφουκιανικὴ τυποκρατία ἤρχισε νὰ ὑποχωρῇ. Ἐνεφαγίσθη ἡ φιλοσοφικὴ καὶ κοινωνικοοικονομικὴ σχολὴ Sil hag, ἡ δποία ἀνεζήτησε τὴν πραγματικὴν γνῶσιν εἰς δλους τοὺς τομεῖς καὶ ἐδέχθη ἐπιδράσεις ἀπὸ δλας τὰς κατευθύνσεις. ᩩ Κορέα ἦτο ἡδη ὥριμος διὰ τὴν ἐπαφὴν τῆς μὲ τὴν Δύσιν. Αἱ πρῶται εἰδῆσεις διὰ τὴν Εὐρώπην ἤρχισαν νὰ φάνουν ἀπὸ τὸ 1508 διὰ τῆς εἰσαγωγῆς μέσω Κίνας προϊόντων εὐρωπαϊκῶν καὶ βιβλίων. Τρία ναυάγια εὐρωπαϊκῶν πλοίων ἔφεραν διὰ πρώτην φορὰν τοὺς δυτικοὺς εἰς τὴν Κορέαν: τῷ 1582, τῷ 1628 καὶ τῷ 1653. ᩩ ἐπαφὴν μὲ τὴν Δύσιν εἶχεν ὡς ἀμεσον συνέπειαν τὴν εἰσόδον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ Χριστιανισμὸς εἰσήχθη εἰς τὴν Κορέαν ἀνευ ιεραποστόλων ἀρχικῶν. Εἰς τὰ τέλη τοῦ 17ου αἰ. βιβλία ἐκθέτοντα τὸν Καθολικισμὸν εἰσήχθησαν μέσω Κίνας καὶ ἐπηρέασαν πολλοὺς, ἵδια ἐκ τῆς σχολῆς Sil hag. Ἀργότερον ἥλθον Γάλλοι Καθολικοὶ ιεραπόστολοι καὶ δὲ Καθολισμὸς διεδόθη μὲ ἀπίστευτον ταχύτητα. ᩩ ταχυτάτη διάδοσίς του ἀνήσυχησε τὸ βασισμένον ἐπὶ τῆς κομφουκιανικῆς ἡθικῆς κράτος, τὸ δποίον μετὰ ἀπὸ μίαν σειρὰν μέτρων ἔξαπέλυσε τοὺς βιβλίους διαγμούς τοῦ 1801, 1839, 1846, 1866.

Ο ΟΡΙΖΩΝ ΤΗΣ ΚΟΡΕΑΣ ΕΥΡΥΝΕΤΑΙ

Ἡδη δημος ἡ ἐποχὴ τῆς ἀπομονώσεως εἶχε παρέλθη. Τῷ 1876 ἡ Ἱαπωνία ἔξεβλασε τὴν ὑπογραφὴν συθήκης ἐμπορίου. Τῷ 1882 αἱ ΗΠΑ ἐπέτυχον τὸ αὐτὸν ἀκολουθούμεναι ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, Γερμανίαν, Ρωσίαν, αἱ δποῖαι συγχρόνως ἤγωνται διὰ τὴν μεγαλυτέραν ζώνην ἐπιρροῆς. Τῷ 1894 λόγῳ τοῦ σιγο-ιαπωνικοῦ πολέμου δὲ ἱαπωνικὸς στρατὸς ἀνεστάτωσε τὴν Κορέαν προκαλέσας ἐσωτερικὰς ταραχὰς. ᩩ ηδη σαφές τὸ σχέδιον τῆς Ἱαπωνίας, δημος προσαρτήσῃ τὴν Κορέαν, ἡ Ρωσία δημος ἐνδιαφερομένη διὰ τὸ αὐτὸν πρᾶγμα ἀπετέλει ἐμπόδιον μόνιμον.

Μετὰ τὸν ἀτυχον διὰ τοὺς Ρώσους πόλεμον τῷ 1905 ἡ Ἱαπωνία ἐπροχώρησεν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου της, τὸ δποίον ωλοκλήρωσε τῷ 1910, ἀφοῦ πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἀποφιλώσει τὴν Κορέαν πάσης κυριάρχου ἔξουσίας. Ἐπηκολούθησε καταπίεσις τῶν Κορεατῶν καὶ προσπάθεια ἐξιαπωνισμοῦ των, ἡ δποία μετὰ τὴν στάσιν τῆς πρώτης Μαρτίου 1919 καὶ τὴν δημιουργίαν ἔξορίστου κορεατικῆς κυνεργήσεως ἀπέθη πραγματικὴ γενοκτονία. ᩩ καταπίεσις διήρκεσε

μέχρι του 1945, όπότε οι έλιγμοι τῶν ισχυρῶν ἀγτὶ τῆς ποθητῆς ἀνεξαρτησίας ἥγαγον εἰς τὸν διχασμὸν τῆς Κορέας. "Αμεσος συγέπεια ὑπῆρξεν δὲ ἐμφύλιος πόλεμος του 1950-53 καὶ ἡ σταθεροποίησις του διχασμοῦ.

Σήμερον ἡ Δημοκρατία τῆς Νοτίου Κορέας προσπαθεῖ νὰ καλύψῃ τὰς τεραστίας ζημιάς της. "Ηδη ἔχει καλύψει πολλὰς ἐξ αὐτῶν καὶ δύναται νὰ συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν ἐλευθέρων ἔθνων.

Τὸ οἰκονομικόν της πρόβλημα εἶναι δέξ, ἀλλὰ πλέον ἀγωνιώδης εἶναι ἡ προσπάθεια, τὴν ὅποιαν καταβάλλει, νὰ συνθέσῃ ἀρμονικῶς τὰς ἀξίας του παλαιοτάτου πολιτισμοῦ της μὲ τὸν κατακλυσμὸν τῶν μεταπολεμικῶν ἔξωθεν εἰσαχθεισῶν ἰδεῶν.

"Η βοήθεια τῆς Δύσεως δὲν εἶναι μόνον ἀπαιτητὴ εἰς τὸν οἰκονομικὸν τομέα, ἀλλὰ ἐξ ἵσου ἐπείγουσα εἶναι καὶ ἡ ἀνάγκη καθοδηγήσεως κατὰ τὴν ἐπιχειρουμένην σύγθεσιν τῶν πολιτισμῶν.

"Απαραίτητα ἔργα διὰ τὴν μελέτην τῆς ιστορίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Κορέας:

Βασικά ἔργα Κορεατῶν συγγραφέων

- 三國史記 (Sam Kuk da Gi) 金富軒著 (goobijik)
- 三國遺史 (Sam Kuk Yu Sa) 一然著 (yilgak)
- 高麗史 (Ka Ryo Sa) 鄭麟趾著 (sunglyeek)
- 朝鮮王朝實錄 (Cho Son Wang Cha Sil lok)
- 韓國史 (Han Kuk Sa) written by Chin-Dan Society Vol. 1
- 國史大觀 (Kuk da Tae Kusang) 李丙寅著 Seoul 1948 Seoul 1961
- 韓國文化史 (Han Kuk Mun Wha Sa) 柳洪烈著 Seoul 1959

Βοηθητικά ἔργα Δυτικῶν συγγραφέων

- W. Griffis: Corea. The Hermit Nation. London 1882.
- John Ross: History of Corea, ancient and modern with description of manners and customs, language and geography. London 1891.
- Homer Hulbert: The History of Korea. 2 vols Seoul 1905.
- Frederik Nelson: Korea and the old orders in eastern Asia. Baton Rouge. Louisiana 1946.

Andreas Eckhardt: Geschichte der Koreanischen Kunst. Leipzig 1929.

Korean Arts: Ministry of foreign affairs. Republic of Korea. vol. I 1956, II 1960.

Unesco Korean Survey: Σύνθεσις τῆς Korean National Commission for Unesco. Seoul 1960.

B. H. Hazard: Korean Studies Guide. Institute of East Asiatic Studies. Berkeley, California 1954.

Βιβλιογραφία

Maurice Courant: Bibliographie coréenne. Vol. 3 et suppl. Paris 1894-1901.

Mark Trollop: Korean books and their authors TKBRAS 21. Pp. 1-58. Seoul 1932.

Horace Underwood: A partial bibliography of Occidental literature on Korea from early times to 1930. TKBRAS 20. Seoul 1931.

L. Compertz: Supplement to «A partial bibliography of occidental literature on Korea by H. Underwood. TKBRAS 24, Seoul 1935.

Henri Cordier: Bibliotheca Sinica. Paris 1904-8.

Asiatic Research Center. Bibliography of Korean Studies, 1945-58. Vol. 1. Seoul.

Περιοδικά

The Journal of Asiatic Studies. Asiatic Research Centre. Korea University. Seoul.

Zin-Dan-Hag-Bo: The Journal of the Studies of Korea and her neighbouring countries. Seoul.

Korea Journal: Μηνιαῖον, Seoul Korean National Commission for Unesco.

Koreana Quarterly. International Research Centre. Seoul.

Far Eastern Survey: Μηνιαῖον, American Institute of Pacific Relations. N. Y.

Far Eastern Quarterly: Association for Asian Studies N. Y.

Pacific Affairs: Τεμημαῖον, Institute of Pacific Relations. N. Y.

ΜΑΤΘΙΛΔΗ CHOI - ΜΠΟΥΝΤΑ

Πτυχ. Πλευστημάτων Dong-Kuk Seoul

ΑΠΟ ΟΣΑ ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ

Μιὰ "Εκθεσις Ιεραποστολῆς ὥργανης" εἶχε ἀκόμη στολικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ιδιαιτέρως τῆς Κορέας.

Συγκινητικὴ ὑπῆρξε ἡ προσφορὰ μᾶς φτωχῆς γυναικάς, ἡ ὅποια ἔνγαλε καὶ ἔδωσε τὰ χρυσᾶ σκουλαρίκια της, ἐνθύμιο τῆς μητέρας της. Κάποιος ἄλλος σταμάτησε τὸν ὑπεύθυνο τῆς Εκθέσεως, ποὺ ἀπεφασίσθη νὰ σταλοῦν στὴν δοκιμαζομένη δρθόδοξο κοινότητα τῆς Κορέας.

Κατὰ τὴν ἑδομάδα τῆς Εκθέσεως ἔγιναν προβολὲς φωτογραφιῶν ἀπὸ χῶρες τῆς Αφρικῆς καὶ τῆς Αλάσκας, εἰκόνες ἀπὸ τὶς χῶρες Ιεραποστολῆς, μορφὲς 4 φυλῶν μὲ ὑψωμένα τὰ χέρια καὶ τὸ σύνθημα: «δια-δεήσεις ὑπὲρ τῶν δρθόδοξων ιεραπο-

στὸν ἀδέλφια μας τῆς Κορέας». Τόση δὲ ήταν ἡ ἐπιτυχία τῆς Εκθέσεως, ὅστε πῆγαν ἐπισκέπται καὶ ἀπὸ κοντινὰ μεγαλοχώρια (Μήθυμνα καὶ Αγ. Παρασκευή), γιὰ νὰ τὴν δοῦν.

« Ἰδοὺ λέγω ὑμῖν ἐπάρατε τοὺς ὄφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ είσι πρὸς θερισμὸν ἥδη ». Ο ΚΥΡΙΟΣ

Ο ΚΥΡΙΟΣ

('Ιωάν. δ' 35)

Πρὸ δὲ λίγων μηνῶν ἐλάβαμε ἐπιστολὴν ἀπὸ ἕνα Ἀφρικανόν, κατόπιν τῆς Ταγκανίκας, ὃ ὑποίσος μᾶς ζητοῦσε πληροφορίες γιὰ τὴν Ὁρθόδοξην Ἐκκλησίαν. «Ἐτσι ἀρχισε μιὰ ἴδιατυπη ἱεραποστολὴ... δὶ' ἀλληλογραφίας. Τελευταίως τοῦ ἐστείλαμε καὶ μερικές βυζαντινές εἰκόνες γι' αὐτὸν καὶ τοὺς φίλους του, ποὺ ἀρχισαν νὰ ἐνδιαφέρωνται γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία. Κατωτέρω δημοσιεύουμε τὸ εὐγενικότερο γράμμα του.

*Πρὸς τὸν
Ὑπὲνθυμον τοῦ Λιορθοδόξου Ἱεραπο-
στολικοῦ Κέντρου «ΠΟΡΕΥΘΕΝΤΕΣ»
Ἀκαδημίας 41, Ἀθῆναι.*

8 Ὁκτωβρίου 1962.

Πολλά, πάρα πολλά ενχαριστώ γιὰ τὶς ὡραῖες καὶ ὑπέροχες εἰκόνες, ποὺ μόλις ἔλαβα. Εἶναι πράγματι περίφημες. Μοῦ φαίνονται τέσσο δῶραῖς, ποὺ τοιώδω μάτι πραγματικὴ εὐχαριστοῖσι νὰ τὶς κοιτάζου συνεχῶς. Εἶναι γιὰ μένα οἱ πρώτες εἰκόνες, τὶς δύοτες μοῦ ἔδωσε ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, γιὰ ν' ἀπολαμβάνω. Μὲ εἰσήγαγαν στὸ πραγματικὸ νόημα τῆς συντηρητικότητος τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ποὺ εἶναι καὶ ἡ μόνη ἀλλητικὴ κληρονόμος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐδὼ κάτω στὴν γῆ. Τὸ ἄλλο μπροσθὸ νὰ ἔχετος τοῦ διτὶ αὐτὲς οἱ καλλιές καὶ δραιάτατες εἰκόνες ἔχουν πραγματικὰ συγκινήσει τὴν ἀφρικανικὴ ψυχὴ; Ἐκίνησαν τὸ ἐγδιαφέρον πολλῶν ἀνθρώπων καὶ πολλοὶ μοῦ ζήτησαν περισσότερες εἰκόνες. Αὗτὸ δείχνει πόση ζήτησης ὑπάρχει, στοτε, ἐὰν ἔχετε κι' ἄλλες εἰκόνες, σᾶς παρακαλῶ θερμά νὰ μοῦ στελλεῖτε. Διότι καταλαβαίνω διτὶ αὐτὲς οἱ εἰκόνες θὰ ἐπηρέασουν πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ θὰ τοὺς ὅδηγήσουν στὴν πραγματικὴ γνῶση τῆς ἀλλητικῆς πνευματικότητος, τὴν δύοτα δὲ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἐπισπλαγχνος Θεός, ἀφησε γιὰ τὴν Ἐκκλησία του.

"Οταν οἱ ἄνθρωποι εἶδαν αὐτὲς τὶς εἰκόνες, εἶπαν δὲ πράγματι οἱ εἰκόνες μᾶς κάνονταν νὰ καταλάβουμε καλύτερα τὸν πνευματικὸν κόσμον καὶ μᾶς βοηθοῦν νὰ ἐκφράσουμε πλήρεστα τὴν ἀφοσίωσι μας. Ἐπὶ πλέον τὰ εἰκονίσματα μᾶς βοηθοῦν δίνοντάς μας μιὰ καλύτερη περιγραφὴ τῶν προσώπων ποὺ λατρεύουμε. Πραγματικά, μὲν ἔσοσαν τισο πολὺν οἱ εἰκόνες ποὺ μοῦ στείλατε, ποὺ τὶς κρέμασα στὰ δωμάτια τοῦ σπιτιοῦ μου, ὥστε κάθε φορά ποὺ τὶς κοιτάζω νὰ αἰσθάνωμαι τὴν ἀνάγκη γιὰ λατρεία. Γιὰ τοῦτο σᾶς εὐγνωμονοῦ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς μου καὶ εὐχομαί στὸν Ἰησοῦν, τὸν Θεό μας, ἵνα σᾶς εἰδούην.

Αλσθάνθηκα πρόσδοτετη χαρὰ μὲ τὸ γὰ
δῶ τὴν εἰλίκην τοῦ Ἀποστόλου Παύλου,
τοῦ δποιον τὸ ἄγιο δνομα ἔχω, καὶ
ἐκείνη τὴν θαυμασία εἰλίκνα τῆς Πανα-

αφέρωνται γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία. Καὶ
ο γράμμα του.

γίας, πὸν σφίγγει στοργικὰ στὴν ἀγκαλιά
της τὸ θεῖο Βρέφος, καὶ τὶς εἰκόνες τοῦ
Ἴησοῦ, τοῦ Σωτῆρος μας, πρὸς τὶς δύοις
στρέφω τὸ βλέμμα μου μὲ σθασιμό.

"Η ἀλήθεια είναι δι τίς ζῶ σε μια χώρα
ὅπου δὲν ὑπάρχουν βιβλία δογματικῆς
Κατηγήσεως τῆς Ὁρθοδόξου βιβλιοπωλεῖα οὐτε
Ὀρθοδόξου Ιεραπόστολοι. Πράγματι, αλ-
ισθάνομει πάσι εἷμαι φτωχός σ' αὐτὸν
τὸν κόσμο μὲν τὸ νὰ μοῦ λείπουν τὰ
δρθόδοξα βιβλία, ποὺ εἶναι τὰ μόρα ποὺ
περιέχουν τὴν ἀληθινὴ διδασκαλία γιὰ
τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν ἔχει
δρθόδοξα προσυσκητάρια οὐτε βιβλία
Κατηγήσεως, οὐτε ἔγκολπα τῆς δρθόδοξου
Θείας Λειτουργίας, δὲν ἔχει δρθόδοξα
Ὑμνολόγια, καὶ μ' ἀρέσει νὰ ψάλλω
ὕμνους. "Ἄν μποροῦσα νὰ ἔχω ἔνα
βιβλίο δρθόδοξου ὕμνων μὲ μουσικὲς
τύτες, θὰ μοῦ ήταν ἀκούστο, διότι θὰ μπο-
ροῦσα νὰ τὸν ψάλλω.

"Έχω ἀποφασίσει νὰ βάλω στὸ σπίτι μου κάθε τι ποὺ είναι ὁρθόδοξο: ἔχω ἀποφασίσει νὰ διμολγήσω τὴν ὁρθόδοξη Πιστὶ ἄνευ φύσεων. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ είναι ποὺ κρεβαῖσμοι ν' ἀποκήνω τὴν ἀληθῆ καὶ ὑγιᾶ γνῶσι πεοὶ τῆς Ὁρθόδοξου· Ἐκκλησίας συγχρόνως μὲ τὴν ἰστοφίαν της καὶ τοὺς βίους τῶν Ἀγίων καὶ τὴν ἰστοφία τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς τῶν Ἐπικοπών, ποὺ ἐχρημάτισαν Πατριάρχους τῆς Ἀλεξανδρείας, τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Ἀρτιοχείας καὶ Ἰερουσαλήμων, κατὰ τρόπουν ὅστε νὰ μπορῶ νὰ βεβιάων τοὺς φίλους μου διτὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία είναι ἡ ὄντις ἀποστολική, δηλαδὴ προέρχεται πραγματικαὶ κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους, καὶ διτὶ είναι ἡ παλαιοτέρα Ἐκκλησία, ἀρχαιότερα δὲν ων τῶν ἄλλων τῶν οὐτις ἀποκαλούμενων Ἐκκλησιῶν. Καὶ διτὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία είναι ἡ μόνη ποὺ διατηρεῖ τὸν ἀρχαῖο

Σημείωσις «Πορευθέντες»: Τοῦ ἐστάλησαν πρὸς τὸ παρόν ἀρκετὲς βυζαντινὲς εἰκόνες, λίγα φυλλάδια περὶ τῆς Ὁρθοδοξίας στὰ ἀγγλικᾶ καὶ ἕνα μουσικὸν βιβλίο τῆς θείας Λειτουργίας, μὲ σχετικὴ μετάφρασι. "Ηδη καταβάλλεται προσπάθεια γιὰ τὴν συγκέντρωσιν καὶ ἀποστολὴ περισσοτέρων παρομοίων στοιχείων καὶ εἰς ἄλλα σημεῖα τῆς Ἀφρικῆς, ποὺ ὑπάρχουν πυρῆνες ἢ ἀπομακρύνεται γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία. "Οσοι θὰ θέλουν νὰ βοσθήσουν εἰς αὐτὸν (μὲ εἶδη ἢ χρήματα) παρακαλοῦνται νὰ ἀπευθύνοθοῦν εἰς δα Ἀργ. Κοντογεώργη (τηλ. 672.090, ἀπογεύματα). Μαραθωνοδόρου 43, Ψυχικόν.

νομία τῆς ἀμωμήτου Παραδόσεως καὶ
διτὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ
μόνη Ἀγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολική.
Ἀποκτόνντας αὐτὴν τὴν γνῶσιν θὰ εἰμαι
εἰς θέσιν νῦν λεπραστὸν τὴν Ὁρθόδοξην
πόλιν μεταξὺ ἀνθρώπων πούν ἔχουν
ποτισθῆ μὲν ἀνακριβέσις καὶ παραπλανη-
τικὲς διδαχές.

Σᾶς παρακαλῶ στέλλατέ μου ἐπίσος τὴν εἰκόνα τῆς ζωηφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ Σωτῆρος μας, ἐπίσης καὶ Ἐσταυρωμένους. Ἡ ἀλήθεια είναι πώς ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία είναι ἄγνωστη μεταξύ τῶν Ἀφροικανῶν στὴν Ταγανίκα καὶ δὲν ὑπάρχει Ὁρθόδοξος Ἰεραποστολή σ' αὐτὴν τὴν χώρα, ποὺ είναι γνωστή στοὺς Ἀφροικανούς, ὥστε νὰ μποροῦμε νὰ συμπεράνουμε ὅτι ἔφθασε ἡ στιγμὴ ποὺ θὰ πέπει τὰ ἔθνη ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία στὴν Ταγανίκα καὶ ζάχιν ἀντὸν τοῦ οκοποῦ ἀστεράσια σ' ἡ ἀγωνιστικὰ μάθω τὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἀποκτήσου τὰ διάφορα δρθόδοξα ἐκκλησιαστικά καὶ κατηχητικά βιβλία, τὰ δοῦλα μετὰ πολλῆς ἔνχαρσισθέσεως θὰ μεταφράσω στὴν γλώσσα Σουαζίλη, τὴν κοινὴ γλῶσσα τῆς Ταγανίκας, καὶ εἰς τὴν καθομιλουμένην τοπικήν.

Καὶ ἐὰν εἰς τὸ μέλλον δοθῇ ἡ εὐκαιρία νὰ μὲ φιλοξενήσετε στὸ Κέντρον σας, διὰ νὰ παρακολουθήσω σειρά μαθημάτων Θεολογίας καὶ ἐλληνικῆς γλώσσας, ἡ ἱκανοποίησις μου, τότε θὰ είναι ἀδύνατο μεγαλύτερη, διότι προτίθεμαι νὰ ὑπηρετήσω τὴν Ορθόδοξη Ἑκκλησίας δηλη μου τὴν ζωήν. Εἶθε δὲ Χριστὸς καὶ Σωτῆρας μας νὰ μὲ βοηθήσῃ σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα καὶ ἀσφαλῶς τότε θὰ τὸ κατορθώσω μὲ τὴν Χάριν Του. Χρειάζομαι δύνασις καὶ τὴν δική σας βοήθεια, ὥστε μὲ τὴν συνεργασία μας νὰ φέρουμε τὸ ἀληθινὸ φῶς τοῦ Χριστιανισμοῦ σ' αὐτὴν τὴν ζώσαν καὶ ἔτοι τὸ ἀγάφουμε ἓνα ἀληθινό μερικόνευμα.

O. Ossès và các sử liệu õleng

Λιγός γαρ ἐν Χοιαιῶ

Παῦλος Μπουκτάλας

(*Mesiamoggie* kx zoñi àvvñliz oñi)

